

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyň Mgr. Ing. Silvie Svobodové a Mgr. Olgy Zimové v právní věci

žalobce: **nezl. M. R.**
bytem XXX
zastoupen JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem
se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2

proti

žalovanému: **Hlavní město Praha**
se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1 – Staré Město
zastoupen doc. JUDr. Petrem Šustkem, Ph.D., advokátem
se sídlem Veleslavínova 59/32, Praha 1

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného správního orgánu spočívajícím v opomenutí zajistit dostupnost pobytové služby sociální péče komunitního charakteru pro dítě s poruchou autistického spektra v kombinaci se středně těžkou poruchou vývoje intelektu a chováním náročným na péči na území hl. m. Prahy v období od 5. 2. 2024 do 23. 2. 2026,

takto:

I. **Žaloba se zamítá.**

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Stručné vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou ve znění pozdějších doplnění domáhal ochrany před nezákonným zásahem spočívajícím v opomenutí zajistit dostupnost pobytové služby sociální péče komunitního charakteru pro dítě s poruchou autistického spektra v kombinaci se středně těžkou poruchou vývoje intelektu a chováním náročným na péči na území hl. m. Prahy v období od 5. 2. 2024 do 23. 2. 2026. Žalobce žádal, aby soud určil, že opomenutí žalovaného zajistit žalobci dostupnost vhodné pobytové služby sociální péče komunitního charakteru na svém území v období od 5. 2. 2024 do 23. 2. 2026 bylo nezákonné.

Obsah žaloby

2. Žalobce předně shrnul skutkový stav. Uvedl, že trpí poruchou autistického spektra v kombinaci se středně těžkou poruchou vývoje intelektu a chováním náročným na péči (PAS+). Náročnost péče o žalobce ovlivnila fungování celé rodiny a manželství rodičů se v důsledku této zátěže rozpadlo. Žalobce byl svěřen do společné péče obou rodičů, do září 2023 o něj pečoval otec v domácím prostředí. Do první třídy docházel do speciální základní školy, rodina využívala odlehčovací služby různých poskytovatelů, např. *Nautis*, *Dobromysl* či *Centrum terapie autismu*. Odlehčovací služby nebyly řešením tíživé rodinné situace z důvodu náročnosti péče. Jinou možnost využívání sociální péče žalobce vzhledem k téměř úplné absenci pobytových služeb do 15 let věku dětí s PAS+ žalobce neměl. Poukázal na náročnost péče od roku 2023, přičemž kvůli chování žalobce náročnému na péči přestalo být možné nadále využívat odlehčovacích služeb a žalobce byl vyloučen ze speciální základní školy. Rodina se ocitla v sociální izolaci. Chování žalobce spočívá v ničení věcí a nepředvídatelné agresi, péče proto vyžaduje nepřetržitou přítomnost a pozornost.
3. Žalobce byl dne 21. 9. 2023 nedobrovolně převzat do XXX, k čemuž citoval z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne XXX, č. j. XXX. Dne 6. 10. byl udělen souhlas s hospitalizací a dne 12. 10. 2023 došlo k převozu žalobce do XXX (XXX), kde je doposud. Rodiče žalobce ve spolupráci s OSPOD v období od října 2023 oslovili desítky poskytovatelů pobytových sociálních služeb a služeb pro děti, nejenom v Praze a Středočeském kraji, ale i mimo tyto kraje. Dne 24. 6. 2023 se konala případová konference na Magistrátu hl. m. Prahy, odboru sociálních věcí, za přítomnosti pracovníků OSPOD Praha 5 a otce žalobce. Pracovnice OSPOD uvedly, že nad žalobcem je nutný dohled 24/7 a doporučuje se trvalé zajištění péče o něj mimo domov. Žalobce jejich vyjádření citoval. V záznamu je rovněž uvedeno, že jeden ze závěrů případového setkání je, že „*hl. m. Praha nadále bude vyvíjet aktivity směřující k zajištění nových služeb pro děti s PAS*“. Ze strany zástupkyň hl. m. Prahy tak bylo přislíbeno najít vhodné zařízení pro žalobce, jelikož rodiče nejsou nadále schopní o žalobce po ukončení jeho hospitalizace pečovat a poskytovat mu potřebnou odbornou péči.
4. Dne 1. 2. 2024 si Úřad městské části Praha 5, odbor sociální problematiky a prevence kriminality, vyžádal vyjádření XXX k žalobcově zdravotnímu stavu a potřebným režimovým opatřením. Dne 5. 2. 2024 odpověděla XXX ve svém dopise, že důvodem hospitalizace bylo pro rodinu již nezvladatelné chování žalobce, který byl agresivní vůči

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

mladšímu sourozenci a fyzicky dominantní vůči matce. Dále uvedla, že návrat žalobce do rodiny nedoporučuje z důvodu náročnosti péče o něj i pro profesionála a nebezpečí pro mladšího sourozence a matku. Agresivní chování se však podařilo téměř eliminovat a žalobce je připraven k dimisi. Žalobce dále uvedl, že dne 12. 7. 2024 byl podán návrh na nařízení ústavní výchovy Obvodnímu soudu pro Prahu 5. Následně dne 9. 10. 2024 zaslala XXX opakovanou stížnost vládní zmocněnkyni pro lidská práva Mgr. K. Š. L., a to stran neuspokojivé situace dětí se zdravotním postižením a chováním náročným na péči ze Středočeského kraje a hl. m. Prahy.

5. Žalobcem je tedy nezletilé dítě, které se nachází v situaci extrémní zranitelnosti z důvodu věku, specifického zdravotního znevýhodnění a dlouhodobého a pokračujícího umístění v psychiatrické nemocnici bez terapeutické nutnosti. Žalovaný o jeho situaci a o potřebě zajistit poskytování vhodné sociální služby ví ode dne 24. 6. 2023. Rodiče a OSPOD oslovili desítky poskytovatelů sociálních služeb a služeb pro děti, ale marně, protože chybí kapacity vhodné služby. Ustanovení § 95 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (ZoSS) žalovanému povinnost kapacity zajišťovat. Žalobce byl připraven k dimisi z XXX nejpozději dne 5.2.2024, vhodná sociální služba stále nicméně chybí. Uvedl proto, že je v důsledku nedostatku vhodných služeb sociální péče na území hl. města Prahy vystaven dlouhodobé hospitalizaci bez terapeutické nutnosti.
6. Dle žalobce jsou splněny veškeré podmínky řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, k čemuž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2015, čj. 10 Afs 96/2015-36. V žalobě uvedl, že jde o nezákonný zásah trvající, přičemž se nemohl domáhat nápravy jinými právními prostředky. Argumentoval, že má právo na zajištění poskytování takových sociálních služeb, které by zajišťovaly s ohledem na jeho specifické potřeby a věk nezávislý způsob života a život v komunitě. Poukázal k tomu na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením (CRPD) a Úmluvu OSN o právech dítěte (CRC), zákaz špatného zacházení a práva podle čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (EÚLP) a zákaz diskriminace podle EÚLP. Zejména ze Čl. 7 CRPD ve spojení s čl. 19 CRPD, stejně jako z čl. 23 a čl. 37 CRC, ve spojení s čl. 2 CRC dovedl povinnost zajistit dětem se zdravotním znevýhodněním poskytování adekvátních sociálních služeb. Tato povinnost má naléhavou povahu v případě situace specifické zranitelnosti. Pokud je důsledkem opomenutí zajistit adekvátní služby sociální péče dětem v extrémní zranitelnosti psychiatrická hospitalizace bez terapeutické nutnosti, jde o závažný zásah do důstojnosti dítěte a dochází i k porušení absolutního zákazu špatného zacházení a zákazu diskriminace na základě zdravotního znevýhodnění a věku. Žalobce k tomu odkázal na rozsudek ESLP ze dne 26. 2. 2024 ve věci V.I. proti Moldavsku, stížnost č. 38963/18.
7. V řízení by mělo být zohledněno, že se žalobce nachází v situaci specifické zranitelnosti z důvodu věku, zdravotního znevýhodnění a faktu umístění v XXX (dle žalobce jde o extrémní zranitelnost). Tato zranitelnost by měla určovat výchozí perspektivu zejména pro posouzení intenzity zásahu do jeho práv. Mělo by se jednat o zvlášť přísný přezkum. Zároveň v ní spatřoval důvod pro omezení míry prostoru pro uvážení žalovaného. Jednotlivé aspekty jeho případu by měly být posuzovány ve spojitosti, kumulativně. Souhrn skutkových okolností případu svědčí o velmi závažném zásahu do veřejných subjektivních práv žalobce.
8. K existenci veřejného subjektivního práva žalobce odkázal na § 95 písm. g) ZoSS, z něž citoval. Uvedl, že kraj má v samostatné působnosti zákonnou povinnost zajišťovat

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

existenci sociálních služeb, což je naplněním pojmu „dostupnost“ sociálních služeb. Má také povinnost zajišťovat přístupnost sociálních služeb, tedy aby osoba, která se nachází v nepříznivé sociální situaci, reálně na služby sociální péče i na území kraje dosáhla. Odkázal na § 38 ZoSS s tím, že každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí. Také žalobce tak má právo na zajištění a poskytování takových sociálních služeb, které mají kvalitu *nejméně omezujícího prostředí*. Dle žalobce jsou tímto prostředím komunitní pobytové sociální služby vhodné pro děti se specifickým znevýhodněním. Odkázal na nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17, a uvedl, že mu svědčí veřejné subjektivní právo soudně vymahatelné dovozené ze Čl. 31 LZPS. Zároveň mu svědčí veřejné subjektivní právo nebýt podroben špatnému zacházení v souvislosti se zajištěním poskytování péče. Toto právo chrání důstojnost a na zákonné úrovni je zakotveno v § 2 odst. 2 ZoSS.

9. Dále žalobce tvrdil, že byl na svých právech zkrácen přímo. Neměl a nadále nemá přístup k adekvátním službám sociální péče v nejméně omezujícím prostředí ve smyslu § 38 ZoSS. Žalovaný nezajistil jejich dostupnost pro žalobce individuálně, ani pro skupinu osob v nepříznivé sociální situaci ve smyslu ZoSS, jejíž je žalobce příslušníkem (lidé se zdravotním znevýhodněním se specifickými potřebami dominantně v důsledku intelektového znevýhodnění, poruchy autistického spektra [PAS] a chováním náročným na péči). Sociální služby podle § 95 písm. g) ZoSS (který navazuje na § 95 písm. a/ ZoSS) se zajišťují sociálním skupinám v nepříznivé situaci. Jednak byl zkrácen na svých právech individuálně, jednak jako příslušník skupiny lidí se zdravotním znevýhodněním. Žalobce byl bez terapeutické nutnosti nucen zůstat hospitalizován v XXX. Zásah se tak dotýká práv žalobce přímo. Zásah žalovaného má povahu nezákonného zásahu, pokynu nebo donucení. Jedná se o omisivní jednání žalovaného, který rezignoval na přiměřené řešení situace.
10. První rovinou zásahu je nedostupnost vhodných služeb sociální péče pro žalobce. Žalovaný si je situace vědom nejméně od roku 2023, kdy je s rodinou v kontaktu nejenom Městská část Praha 5, ale i Magistrát. Žalobci na základě zákonné povinnosti hl. m. Prahy vzniklo očekávání, že kraj mu v přiměřeném časovém rámci zajistí adekvátní sociální služby, aby nemusel být hospitalizován v psychiatrické nemocnici, a aby mohl vést důstojný a nezávislý život. K tomu však nedošlo. Druhá rovina souvisí se zákazem špatného zacházení a zákazem diskriminace.
11. Zásah hl. m. Prahy přímo souvisí s podobou péče, která je mu nyní zajišťována. Jde o péči, která je nevhodná. Je dlouhodobě hospitalizován v XXX. Podle XXX samotné chybí terapeutická nutnost této hospitalizace. Rodiče péči zajistit nedokážou. Vhodná podoba péče by byla sociální péče, ta ovšem není dostupná. Psychiatrická hospitalizace dítěte s PAS+ bez terapeutické nutnosti nahrazující chybějící sociální služby porušuje absolutní zákaz špatného zacházení, konkrétně zákaz nelidského a ponižujícího zacházení.
12. Povinnosti dle § 95 ZoSS směřují ke konkrétnímu účelu, a tím je zajistit, aby lidé s potřebou služeb sociální péče na tuto péči skutečně, reálně i dosáhli. Přičemž tato péče musí zároveň být adekvátní. Zajištění dostupnosti znamená, že sociální služby existují, tedy že skutečně fyzicky existují např. domovy pro osoby se zdravotním postižením nebo chráněná bydlení – služby sociální péče. Zároveň pouhá existence je nutné, aby adresáti mohli tyto služby i ve skutečnosti využít. Žalovaný má od roku 2023 vědomost o skutečnosti, že žalobce je dlouhodobě v nepříznivé sociální situaci a potřebuje vhodné sociální služby, že je příslušníkem skupiny osob v nepříznivé sociální situaci (osobou s PAS+). Přesto žalovaný dosud nevytvořil příležitost pro žalobce uzavřít smlouvu o poskytování sociálních služeb s

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

vhodným poskytovatelem. Žalobce k tomu zdůraznil, že dne 24. 6. 2023 se konalo případové setkání, přičemž zástupkyně žalovaného se zavázaly činit kroky směrem k zajištění nových služeb a činit kroky směrem k informování OSPOD v případě, že se příležitost uzavřít smlouvu s vhodným poskytovatelem sociálních služeb pro žalobce objeví.

13. Kraj má přitom povinnost činit konkrétní a přiměřené kroky pospané v § 95 ZoSS, na nějž žalobce odkázal. Dále poukázal na § 38 a 85 ZoSS. Tyto kroky mají administrativní, manažerský, ekonomický charakter a kraj má diskreci v jejich volbě. A právě tyto kroky žalovaný opomenul. Nedostál povinnosti prioritizovat osoby ve zvlášť zranitelné situaci, konkrétně děti a osoby s PAS, mentálním znevýhodněním a chováním náročným na péči. Dále porušil povinnost týkající se zajištění takové sítě služeb, která odpovídá zjištěným potřebám obyvatel kraje, zejména dětí. Tato povinnost je výslovně definována v Doporučeném postupu MPSV z roku 2020 s názvem „Aktualizovaná metodická doporučení pro oblast plánování sociálních služeb. Doporučený postup“. Doporučený postup se věnuje přípravě a realizaci střednědobého plánu rozvoje sociální služeb (SPRSS) podle § 95 zákona o sociálních službách. Jako součást naplňovací fáze je formulována tato povinnost: „jednoznačnou prioritou naplňování SPRSS je ... zajistit takovou síť sociálních služeb, která odpovídá zjištěným potřebám obyvatel kraje.“ Žalovaný přitom porušil a nenaplnil své vlastní plánování a vlastní povinnosti, které si při rozvoji služeb pro cílovou skupinu žalobce uložil. Žalobce k tomu odkázal na Z roku 2023, a uvedl, že obsahuje závazek přijmout opatření „Zřízení pobytové služby pro děti s PAS+ na území HMP – 8 lůžek (pravděpodobně) DOZP.“ Dále odkázal na SPRSS 2025-2027 a zdůraznil, že výše uvedený závazek byl dle tohoto dokumentu veden ve stavu „Nesplněno“.
14. Žalovaný tedy nenaplnuje zákonem uložené povinnosti podle § 95 ZoSS, a to ani povinnosti, které si sám naplánoval a uložil. Toto opomenutí označil žalobce za velmi závažné, protože se přímo dotýká dětí s těžkým zdravotním znevýhodněním, včetně žalobce, který v důsledku nemá příležitost uzavřít smlouvu s vhodným poskytovatelem sociálních služeb (ačkoli když takový poskytovatel měl vzniknout) a dlouhodobě je hospitalizován bez terapeutické nutnosti v dětské psychiatrické nemocnici. Žalovaný o situaci žalobce i cílové skupiny ví, avšak se rozhodl již naplánované služby nevytvořit, resp. vytvořit pro jinou cílovou skupinu. S odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17, žalobce uvedl, že žalovanému náleží „naléhavá povinnost činit včasná přiměřená a cílená opatření směřující k zajištění dostupnosti odpovídajících služeb (tedy k vytvoření nabídky potřebných služeb), a to v přiměřeném časovém horizontu“, které nedostál. ESLP vyhodnotil podobnou situaci ve věci V.I. proti Moldavsku, stížnost č. 38963/18, jako porušení absolutního zákazu špatného zacházení a porušení zákazu diskriminovat dítě se zdravotním znevýhodněním. Skutkově i právně jde o přílehlavý případ, protože v jádru se jednalo o podobnou věc, a to o umístění a držení dítěte se zdravotním znevýhodněním v psychiatrické nemocnici bez terapeutické nutnosti, z důvodu, že jiná podoba péče a podpory nebyla podle státních orgánů pro dítě dostupná a s ospravedlněním, že jde o dítě s určitým postižením.
15. Žalobce uvedl, že „nechat druhého na holičkách“ má v jeho případě velmi závažný charakter, a to jak z objektivních, tak i subjektivních okolností. Jde o okolnosti jako je délka nezajištění vhodné služby nebo nenaplnění vlastních povinností ze strany žalovaného, a okolnosti týkající se extrémní zranitelnosti stěžovatele z důvodu věku, zdravotního znevýhodnění a umístění v psychiatrické nemocnici a podrobení se nemocničnímu režimu, léčbě a fyzickému oddělení v nemocnici bez jakékoliv terapeutické nutnosti. Nezákonnost zásahu do jeho práv tedy vyplývá i z porušení práva nebýt podroben špatnému zacházení a nebýt diskriminován

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

na základě věku a zdravotního znevýhodnění. Soud by měl vzít v úvahu také systémový aspekt jeho případu, který je pouze jedním z mnoha. Žalovaný o situaci ví, ale nečiní žádné adekvátní kroky k její nápravě. Žalobce k tomu opakovaně odkázal na dopis ředitele XXX adresovaný zmocněnkyni vlády pro lidská práva Mgr. K. Š. L.

16. Závěrem zdůraznil, že se domáhá zajištění služby sociální péče spojené s bydlením a se zajišťováním adekvátní podpory a péče, tedy zajištění možnosti začít využívat sociální službu formou pobytové služby podle ZoSS (viz rozsudek krajského soudu v Brně č. j. 31 A 51/2024-392, bod 51), a to v nejméně omezujícím prostředí ve smyslu § 38 ZoSS. To je prostředí takové, kdy je tato služba zajištěna jako tzv. *komunitní služba*, což odpovídá tomu, že § 38 ZoSS provádí Čl. 19 CRC. Obecný komentář Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením, CRPD/C/18/1, odst. 16 písm. c) vymezuje tzv. nezávislé životní uspořádání pro lidi se zdravotním znevýhodněním (pojem, který by v kontextu CRC odpovídal pojmu nejméně omezující prostředí) negativně, tj. upravuje, co se jím nemyslí. Odkázal k tomu na § 33a odst. 1 ZoSS. Žalobci jde o zajištění pobytové služby komunitního charakteru, která bude zajišťována (i) v bytě, bytovém domě nebo rodinném domě umístěném v běžné zástavbě obce, (ii) a to takovým způsobem, aby umožňovala žalobci nezávislý způsob života odpovídající svou povahou běžnému životu osob jeho věku a bránila jeho segregaci.
17. Dle žalobce byl měl být časový rámec „přiměřený“. Aby byl petit dostatečně určitý, navrhnul, aby byl časový rámec určen do šesti měsíců. Dle žalobce je toto časový rámec, v němž může proběhnout sociální šetření ohledně situace a potřeb žalobce pro konkrétní sociální službu, jejíž poskytování je následně v závěru dané lhůty nabídnuto – žalobce tak bude mít příležitost uzavřít smlouvu, což bude moment naplnění zákonné povinnosti hl. m. Praha podle § 95 písm. g) ZoSS. Nadto jde o definici časového období dostatečně dlouhého na to, aby žalovaný mohl učinit relevantní kroky směrem k bezodkladnému vyřešení extrémně tíživé situace žalobce.
18. Žalobce tedy žádal určení, že opomenutí žalovaného zajistit dostupnost pobytové služby sociální péče komunitního charakteru, je nezákonné. Nadto žádal, aby soud žalovanému zakázal v porušování práv žalobce pokračovat a přikázal mu zajistit dostupnost pobytové služby sociální péče komunitního charakteru ve lhůtě šesti měsíců od právní moci rozsudku (poznámka soudu-před změnou petitu).

Vyjádření žalovaného

19. Žalovaný předně uvedl, že vůči žalobci nevystupuje jako správní orgán ve smyslu § 1 odst. 1 správního řádu, a tudíž nevedl správní řízení, jehož součástí by byl spisový materiál vztahující se k žalobci. Dle žalobce měl žalovaný porušit povinnost dle § 95 písm. g) ZoSS, tedy obecnou a dlouhodobou (koncepční a plánovací) povinnost zajistit dostupnost poskytování sociálních služeb. Toto ustanovení vymezuje působnost kraje v samostatné působnosti. Jedná se o úkoly koncepční, strategické a plánovací, tedy o zajištění existence a dostupnosti sítě služeb na území kraje jako celku. Nejedná se o vedení správního procesu v individuální věci konkrétní osoby – žalobce.
20. Žalovaný poukázal na § 92 písm. d) ZoSS, dle kterého jsou to obecní úřady obcí s rozšířenou působností, jež na území svého správního obvodu koordinují poskytování sociálních služeb a realizují činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob. V případě žalobce tak docházelo k jednání s Úřadem městské části Praha

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

5 a OSPOD Praha 5, které jsou příslušnými orgány k vedení správního spisu. OSPOD Praha 5 je pak koordinátorem případu žalobce. Žalovaný navrhl, aby výzva k předložení správního spisu byla adresována příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany.

21. Dále žalovaný uvedl, že zásahová žaloba nemůže sloužit jako *actio popularis*, a žalobce se nemůže domáhat ochrany práv třetích osob, ani blíže neurčené skupiny osob se zdravotním postižením, jíž je příslušníkem. Argumentaci stran systémovosti případu proto označil za nedůvodnou. Dále uvedl, že si je plně vědom náročné situace žalobce a jeho rodiny, nad níž vyjádřil lítost. Tvrdil však, že se nedopustil nezákonného zásahu opomenutím či nečinností tím, že nezajistil *službu sociální péče ve formě pobytové služby službu komunitního charakteru*, tedy pobytovou službu v bytě, bytovém domě nebo rodinném domě umístěném v běžné zástavbě obce s adekvátní podporou a péčí, jak je mu kladeno za vinu. Naopak uvedl, že v rámci svých zákonných povinností a reálných možností činil koncepční a systémové kroky k zajištění dostupnosti služeb sociální péče pro osoby s diagnózou typu PAS+.
22. Vzhledem ke specifickému žalobnímu návrhu žalovaný poukázal na to, že žalobce požadoval pobytovou službu v bytě, bytovém domě nebo rodinném domě umístěném v běžné zástavbě obce s adekvátní podporou a péčí. Jedinou službou odpovídající těmto požadavkům je s ohledem na věk a diagnózu žalobce dle žalovaného Domov pro osoby se zdravotním postižením dle § 48 ZoSS (DOZP). Domov se zvláštním režimem dle § 50 ZoSS žalobce využít nemůže, neboť trpí zdravotním postižením, nikoliv duševním onemocněním nebo demencí a nespadá tak pod cílovou skupinu této služby sociální péče. Chráněné bydlení dle § 51 ZoSS je poskytováno pouze dospělým bez nutnosti nepřetržité péče, což žalobce nesplňuje.
23. Žalovaný poukázal na statistiku, z níž vyplývá převis poptávky nad nabídkou u všech tří uvedených služeb. Dále upozornil na čl. 4 odst. 2 CRPD, s tím, že státy jsou povinny uskutečňovat opatření v maximálním rozsahu svých prostředků. Jelikož objektivně nyní není DOZP pro žalobce dostupné, tak žalovaný v rámci dostupných prostředků žalobci navrhl konkrétní řešení jeho situace do doby, než bude zajištěna nová kapacita. Alternativou k DOZP je dle žalovaného kombinace týdenních stacionářů, odlehčovacích služeb a péče v rodině, která je medicínsky indikovaná. Pokud ji zákonní zástupci žalobce odmítají, nelze uzavřít, že by se žalovaný dopouštěl nezákonného zásahu.
24. Žalovaný dále polemizoval se způsobem, jakým žalobce pracuje s citovanou judikaturou. Uvedl, že žalobce odvíjel své subjektivní veřejné právo, které mělo být údajně porušeno, z nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17. V tomto nálezu Ústavní soud obecně vyjádřil, že osoby se zdravotním postižením v nepříznivé sociální situaci mají veřejné subjektivní právo na dostupnost vhodných služeb sociální péče. Toto právo žalovaný nijak nezpochybil, avšak odmítl, že by došlo k zásahu do jeho esenciálního obsahu. Dále uvedl, že žalobní návrh jde proti smyslu citovaného nálezu, neboť žalobce požadoval zajištění konkrétní služby (DOZP) v objektivně nesplnitelné lhůtě šesti měsíců, a zároveň opomíjel nebo odmítal čerpat jiné formy péče, jako jsou týdenní stacionáře v kombinaci s odlehčovacími službami, které by žalovaný objektivně mohl žalobci nabídnout.
25. Žalovaný poukázal na bod 47 citovaného nálezu, kde Ústavní soud uvedl, že z § 38 ZoSS nevyplývá právo na poskytnutí konkrétní služby v požadovaném časovém horizontu a na vymezeném území. Právě to však žalobce požadoval, když se domáhal zřízení DOZP v konkrétní lhůtě 6 měsíců. Šestiměsíční lhůta pro zřízení DOZP je v rozporu s tím, jak jsou sociální práva pojmána v judikatuře tuzemských soudů i s ohledem na problematiku

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

dostupnosti sociálních služeb pro osoby se zdravotním pojištěním. Odkázal na bod 46 citovaného nálezu a citoval pasáž, podle níž sociální práva často vyvolávají tzv. progresivní závazky podniknout v rámci svých možností kroky k uskutečnění sociálních práv, byť toho bude plně dosaženo až v budoucnu. Povinnost žalovaného zajistit konkrétní službu tedy není okamžitá.

26. Dále s odkazem na bod 47 citovaného nálezu Ústavního soudu žalovaný poukázal na SPRSS 2022–2024. Dle tohoto dokumentu došlo ke zřízení 4 lůžek komunitní vysokointenzivní služby pro lidi s autismem a chováním náročným na péči „Ruka pro život“. Taktéž v SPRSS 2025–2027 je uvedeno, že byly vytvořeny nové komunitní služby pro osoby s diagnózou PAS+. Dle žalovaného proto nelze konstatovat, že zůstal zcela nečinný, nebo že opomíjel skupinu osob se závažnou diagnózou PAS+ takovým způsobem, aby došlo k zásahu do veřejného subjektivního práva žalobce. Opětovně zdůraznil, že žalobce není v situaci, kdy by neměl k dispozici žádné vhodné služby sociální péče. Naopak má možnost kombinovat různé formy sociální péče, například týdenní stacionář a odlehčovací služby. Za takové situace nelze dle žalovaného shledat nezákonný zásah. Závěrem opětovně citoval předmětný nálezný Ústavního soudu, s tím, že dle této judikatury může přijetí konkrétních kroků trvat i léta. Žalobcem požadované úkony trvají v řádu let, nikoliv 6 měsíců. Nadto odmítl, že by měl soud aplikovat zvlášť přísný přezkum a omezení míry prostoru pro uvážení žalovaného z důvodu věku, zdravotního znevýhodnění a současného umístění žalobce. Z citovaného nálezu zdůraznil, že při konkrétní volbě kroků i při rozhodování o konkrétní podobě a charakteru dotčených služeb má kraj velkou míru uvážení.
27. Dále žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2019, č. j. 3 Ads 151/2016-117. Uvedl, že žalobce musí dle citovaného rozsudku tvrdit a prokázat konkrétní opatření, která mohl kraj provést, jejich soulad se střednědobým plánem, zohlednit relevantní faktory ovlivňující rozhodování kraje, prokázat reálnost provedení opatření v daném čase a jasně identifikovat konkrétní úkon (nebo jeho absenci), který zasáhl do jeho práv. Žalovaný tvrdil, že žalobce neřeší, jak konkrétně by měl kraj zřídit novou pobytovou službu nebo navýšit kapacity stávajících, ani jaké by s tím byly spojené náklady, kde by služba mohla vzniknout a v jakém časovém horizontu. V žalobě chybí konkrétní návrhy řešení zohledňující finanční a personální možnosti žalovaného. Odkazy žalobce na střednědobý plán svědčí naopak žalovanému, neboť z citací vyplývá, že na skupinu osob s diagnózou PAS+ nezapomíná. Žalobce zmínil svou zranitelnost a systémový problém, avšak nepředložil komplexní obraz situace, nezmínil počet dětí s jinými potřebami, čekací doby na existující služby ani nedocnil, že stav na území hl. m. Prahy je srovnatelný s poskytováním sociální péče osobám PAS+ v jiných krajích, což dokládá žalobcem předkládaný seznam k poskytovatelům sociálních služeb v jiných krajích. Lhůtu šesti měsíců pro zřízení DOZP opakovaně označil za objektivně nesplnitelnou. Uvedl, že žalobce nezohledňuje časovou náročnost procesů jako zajištění nemovitosti, stavební úpravy, výběr poskytovatele registrovaného dle ZoSS a personální zajištění. Připomněl, že otec žalobce sám plánuje dokončení obdobného zařízení v horizontu čtyř let. Podotknul, že § 95 písm. g) ZoSS nestanoví žádnou lhůtu pro zajištění služby sociální péče. Při jejím stanovení by měla být zohledněna složitost zajištění služeb komunitního charakteru, individuální potřeby klienta a kapacitní limity poskytovatelů. Žalobce nadto nezdůvodnil, proč právě DOZP je jedinou možnou službou, a neuvedl, proč nelze využít jiné dostupné služby jako osobní asistenci, odlehčovací služby, centra denních služeb či stacionáře v kombinaci s péčí v rodině. Neuvedl, proč by taková kombinace nebyla dostatečným a méně omezujícím řešením než hospitalizace. Dle žalovaného je situace žalobce odlišná oproti stavu při příchodu do XXX,

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

kde byla jeho agresivita téměř eliminována. Proto lze opět uvažovat o využívání odlehčovacích služeb, například v kombinaci s týdenním stacionářem.

28. Žalovaný dále rovněž odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. 4. 2025, č. j. 31 A 51/2024-392, z nějž citoval. Opakovaně zdůraznil, že žalobce nijak nerozvedl své tvrzení, že jedinou vhodnou službou sociální péče je DOZP, a nevěnoval se otázce, zda by nemohl využívat jiné služby sociální péče. Jelikož tyto skutečnosti žalobce nijak neprokazoval, měla by být žaloba v souladu s výše uvedeným rozsudkem Krajského soudu v Brně zamítnuta.
29. Dále žalovaný odkázal na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2025, č. j. 37 A 66/2024-108, s tím, že krajský soud v dané věci posuzoval analogickou situaci osoby s diagnózou PAS+ hospitalizované v psychiatrické nemocnici. Krajský soud žalobu zamítl, k čemuž žalobce citoval pasáž daného rozsudku stran vyžadovaných finančních a lidských zdrojů a vhodných prostor, jejichž zajištění může trvat delší dobu a stran zpracovávání střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb. Zdůraznil pasáž odůvodnění tohoto rozsudku, podle níž soud nastalou situaci nepovažoval za porušení povinnosti dle § 95 písm. g) ZoSS ani práva dle § 38 téhož zákona, neboť kraj v dané věci na vzniklou situaci reagoval přiměřenými a cílenými opatřeními směřujícími k zajištění dostupnosti odpovídající sociální služby v přiměřeném časovém horizontu. Tato pasáž je dle žalovaného rozhodná i pro nyní projednávanou věc, neboť ani v hl. m. Praze nejsou kapacity DOZP dostatečné k úplnému pokrytí poptávky. Rozhodné však je, jakým způsobem žalovaný na tuto situaci reaguje, zda činí přiměřená opatření k zajištění dostupnosti odpovídající služby v přiměřeném časovém horizontu. Žalovaný opakovaně podotknul, že v mezidobí nabízí jiné služby sociální péče. Rodina žalobce však tyto služby odmítá.
30. K věci samé s ohledem na skutkové okolnosti žalovaný uvedl, že jeho primární povinností dle § 95 písm. d) ZoSS je zpracování střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb. V této souvislosti rozvedl konkrétní opatření, která činí ve vztahu k osobám s diagnózou PAS+. Odkázal na usnesení Rady hlavního města Prahy č. 2537 ze dne 19. 9. 2022 k průběžné realizaci nových kapacit vysokointenzivních služeb sociální péče na území HMP, zejména pro osoby s PAS+. S poukazem na odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že v roce 2019 nebyla na území hlavního města žádná lůžka tohoto typu, a proto se tuto situaci snažil řešit. Žalovaný tedy na tyto osoby nezapomněl a koncepčně plánoval vznik nových kapacit vysokointenzivních služeb sociální péče pro osoby s PAS+, které jsou dnes v provozu.
31. Dále žalovaný poukázal na analytickou část SPRSS 2022–2024, s tím, že byla podpořena tvorba nových kapacit s náběhem v následujícím období (např. *Diakonie ČCE* – 8 lůžek, *Ruka pro život* – 6 lůžek). Na straně 17 plánu je uvedeno, že vznikly dílčí kapacity komunitního charakteru pro specifické skupiny, včetně 4 lůžek služby *Ruka pro život* pro lidi s autismem a chováním náročným na péči, 4 lůžek služby *DC Paprsek* pro děti se zdravotním znevýhodněním. Další kapacity komunitních bytů/domků pro specifické skupiny jsou v procesu přípravy (*Centrum Charlotty Masarykové*, 1-2 byty pro děti se zdravotním znevýhodněním). Na straně 20 SPRSS 2022–2024 je pak uvedeno, že byly vytvořeny kapacity vysokointenzivní komunitní péče pro osoby s PAS+, například bylo zadáno příspěvkové organizaci *Domov Sulická* jednat o využití objektu bývalé školky *K Lučinám* (Praha) na komunitní pobytovou službu pro cílovou skupinu. Na straně 55 pak žalovaný deklaroval cíl proměny tradiční ústavní péče na komunitní formy péče v podobě nízkokapacitních dětských domovů a nízkokapacitních DOZP pro děti se zdravotním znevýhodněním a děti s PAS+ s chováním náročným na péči. Tamtéž žalovaný uvedl konkrétní opatření směřující k deinstitucionalizaci péče, včetně vzniku nových komunitních

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

služeb, kvót pro přidělování bytů a podpory pěstounské péče (činí konkrétní opatření směřující ke vzniku nízkokapacitních DOZP a odlehčovacích služeb na území hlavního města Prahy, podporuje rozvoj kapacit ambulantních a terénních sociálních služeb, vytváří nové komunitní služby pro osoby s vysokou mírou potřebné podpory, vznikly kvóty pro přidělování městských a volných bytů pro účely deinstitucionalizace, připravuje projekt zaměřený na rozvoj a podporu pěstounské péče). Za realizaci těchto opatření odpovídá Rada hlavního města Prahy, odbory MHMP, příspěvkové organizace a městské části. Finanční plnění je řešeno v jednotlivých oblastech.

32. Z výše uvedeného žalovaný dovodil, že nerezignoval na svou povinnost zajistit dostupnost pobytových služeb pro osoby s diagnózou PAS+. Naopak došlo ke vzniku dílčích kapacit (např. *Ruka pro život* – 4 lůžka, *DC Paprsek* – 4 lůžka) a byla podpořena tvorba dalších kapacit s náběhem v následujících obdobích (*Diakonie ČCE* – 8 lůžek, *Ruka pro život* – 6 lůžek, *Sedmibarevno* – 3 lůžka, *Centrum Charlotty Masarykové* – 3 lůžka).
33. Dále žalovaný uvedl, že se osobám s diagnózou PAS+ věnuje i ve SPRSS 2025–2027, a to v návaznosti na vyhodnocení předchozího období. Od roku 2023 byly otevřeny dvě nové služby pro cílovou skupinu dětí a mladých dospělých s chováním náročným na péči, a to *Dobromysl, z. ú.* (denní stacionáře) a *Z Hnízda, z. ú.* (sociální rehabilitace). Na straně 56 SPRSS 2025–2027 je uvedeno, že vznikly nové služby pro osoby s PAS+, osoby s potřebou vysoké míry podpory a osoby s chováním náročným na péči u poskytovatelů *Baobab, z. s.*, *Diakonie ČCE*, *Národní ústav pro autismus, z. ú.*, *Ruka pro život, o. p. s.* a *Sedmibarevno, z. ú.* Dále poukázal na plánované opatření uvedené na straně 97 SPRSS 2025–2027, kterým je vznik týmu case managementu na sociálně-zdravotním pomezí ve struktuře PO HMP *Centrum komunitních služeb Pro Život*, zaměřeného na podporu osob se zdravotním postižením s vysokou potřebou podpory a osob s chováním náročným na péči. S výhledem na rok 2026 pak poukázal na plánovaný vznik dvou lůžek pobytové služby organizace *Národní ústav pro autismus, z. ú.*
34. K výtce žalobce, že nedošlo k plánovanému zřízení pobytové služby pro děti s PAS+ v rozsahu 8 lůžek DOZP, žalovaný uvedl, že bytová jednotka byla využita pro posílení kapacit *Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (5 lůžek)*. Zdůraznil, že síť služeb musí být tvořena nediskriminačně tak, aby byly uspokojivě pokryty potřeby všech cílových skupin, a to jak služeb sociální péče, tak sociální prevence. Potřeby různých skupin reflektoval i Krajský soud v Praze ve svém usnesení ze dne 15. 10. 2019, č. j. 46 A 23/2016–144. Z uvedeného žalovaný dovodil, že činí konkrétní kroky k rozšíření kapacit pro osoby s diagnózou PAS+, a nelze tvrdit, že by byl v této oblasti zcela nečinný. O situaci žalobce byl informován dne 9. 10. 2023 V. Ž. ze spolku *Naděje pro děti úplňku, z. s.* Odmítl tedy tvrzení žalobce, že o potřebě zajistit vhodnou sociální službu věděl již od 24. 6. 2023 (v té době žalobce čerpal odlehčovací služby k hospitalizaci dosud nedošlo). Uvedl, že žalobce nesprávně označil datum případového setkání, v zápisu je uvedeno až datum 24. 10. 2023. Téhož dne se konalo případové setkání k situaci žalobce, na němž byli přítomni otec žalobce, tři pracovnice OSPOD Praha 5 a dvě zaměstnankyně žalovaného. Žalovaný uvedl, že případové konference jsou nástrojem dle § 10 odst. 3 písm. e) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí (zákon o sociálně-právní ochraně dětí), sloužícím k řešení konkrétních situací ohrožených dětí. Na setkání zaznělo, že žalobce se podařilo zklidnit, je závislý na mobilním telefonu, vyžaduje dohled 24/7, není léčitelný a potřebuje kompletní podporu. Dle zprávy pediatričky je doporučeno trvalé zajištění péče mimo domov. Oslovené služby odmítly péči většinou z důvodu věku, kapacity nebo náročnosti. Otec žalobce byl

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

informován, že nelze spojovat služby pro děti a dospělé, a že žalobce nemůže využívat chráněné bydlení, neboť tato služba je využívána až dospělými. Závěrem setkání bylo, že OSPOD bude nadále v kontaktu s rodinou, žalobcem a XXX, OSPOD bude monitorovat případné uvolnění služeb, žalovaný bude informovat v případě vzniku nové služby informovat OSPOD a bude nadále vyvíjet aktivity směřující k zajištění služeb pro děti s PAS.

35. Žalovaný zdůraznil, že v době konání setkání byl žalobce hospitalizován kvůli nevladatelnému chování, agresivitě vůči blízkým a okolí. I kdyby byla kapacita DOZP dostupná, žalobce by ji nemohl využít. Teprve dne 5. 2. 2024 XXX informovala, že agresivita žalobce byla téměř eliminována a je připraven k dimisi. Následně se konalo druhé případové setkání za účasti tří zaměstnankyň žalovaného, MUDr. J. V. a Mgr. M. H. z XXX. Žalobce byl uveden jako první v pořadí pro umístění do *zařízení Integrovaného centra pro osoby se zdravotním postižením Horní Poustevna*. Žalovaný doporučil využití odlehčovacích služeb jako přechodného řešení (je zde možný pobyt až 3 měsíce), konkrétně *Dětského centra Paprsek*, a informoval, že kapacity těchto služeb jsou dostatečné. Jedinou službou sociální péče není toliko žalobcem požadované DOZP, nýbrž i právě kombinace týdenního stacionáře a odlehčovacích služeb s péčí rodiny. Žalovaný uvedl, že poslední dvě služby jsou na území hlavního města dostupné, např. v Dětském centru Paprsek nebo v Modrém klíči, o. p. s. Z hlediska testu racionality, kterému podléhá přezkum naplňování sociálních práv, nemusí být takto navrhované řešení nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší, pokud bude rozumné (racionální). Je však jisté rozumnější, aby byl žalobce v péči rodiny za podpory služeb sociální péče, které jsou objektivně dostupné, než aby byl hospitalizován v XXX bez medicínské indikace při čekání na DOZP, které v současné době objektivně dostupné není.
36. Žalovaný otci žalobce doporučil podat žádosti do zařízení *Integrovaného centra pro osoby se zdravotním postižením Horní Poustevna, Doubravka – komunitní domov Suché, Centra služeb pro rodinu a dítě a dětského domova Charlotty Masarykové*, a především do zařízení *Integrovaného centra sociálních služeb Odlochovice* a dalších zařízení v jiných krajích. Nemá však informaci, zda byly žádosti skutečně podány, neboť seznam zkontaktovaných zařízení předložený žalobcem neříká nic o tom, zda byly žádosti skutečně podány. XXX pak doporučila kombinaci sociální služby a péče rodiny, což žalobce v žalobě nezmiňuje a požaduje výhradně zřízení DOZP. Za situace, kdy jsou dostupné jiné služby sociální péče, které jsou kapacitně dostupné a medicínsky indikovány (byť pro žalobce nepředstavují to nejlepší, nejúčinnější či nejefektivnější řešení) nelze žalovaného shledat odpovědným za zásah do práv žalobce pouze proto, že jeho rodina tyto služby odmítá. XXX uvedla, že žalobce kombinaci služeb zvládne, a otec žalobce uvedl, že je „XXX k nepoznání“. Současně však uvedl, že si péči nedokáže představit, mimo jiné s ohledem na to, že je otcem 5 dětí, z nichž syn T. je také zdravotně znevýhodněn, a proto vyžaduje jeho péči, a dále proto, že rodinná situace je složitá. Tvzení žalobce, že rodiče péči zajistit nedokáží, je dle žalovaného proto v rozporu s doporučením XXX.
37. Žalovaný odmítl tvrzení, že by žalobce byl hospitalizován bez terapeutické nutnosti v důsledku jeho postupu. Navrhl přechodné řešení v podobě kombinace péče v rodině a sociálních služeb, které otec žalobce odmítl. Hospitalizace je tak důsledkem rozhodnutí zákonných zástupců, nikoliv žalovaného. Zdůraznil, že rodiče žalobce nesou odpovědnost za péči. Existují dostupné služby přiměřené stavu žalobce, které nejsou čerpány z důvodů

ležících ve sféře rodičů. Žalovaný proto odmítá tvrzení, že rezignoval na nalezení přiměřeného řešení.

38. Dle žalovaného byla žalobci podána pomocná ruka a nebyl ponechán na holičkách. Odkázal na závěr Krajského soudu v Praze (viz výše), s tím, že nelze považovat za nezákonný zásah, trvá-li zajištění vhodné služby odůvodněně delší dobu, pokud je dostupná jiná přiměřená alternativa. Závěrem uvedl, že plánuje vznik dvou lůžek pobytové služby organizace *Národní ústav pro autismus, z. ú.*, v roce 2026. Pokud by rodiče souhlasili s navrženou kombinací péče, mohl by žalobce využít služeb poskytovatelů jako Akord, Dětské centrum Paprsek, Diakonie ČCE, Modrý klíč nebo Národní ústav pro autismus, z. ú., kteří dle žalovaným přiložené tabulky poskytují denní či týdenní stacionáře a odlehčovací služby.
39. Tvrzení žalobce o dlouhodobé hospitalizaci v XXX bez terapeutické nutnosti je dle žalovaného založeno na neprokázaných a zjednodušujících tvrzeních. Hospitalizace byla zahájena dne 21. 9. 2023 z důvodu akutní krize, konkrétně agresivního raptu ve škole, jak vyplývá i ze samotné žaloby. Žalobce opřel svá tvrzení o dopis nemocnice ze dne 5. 2. 2024, avšak pro posouzení, od kterého konkrétního okamžiku byla hospitalizace skutečně bez terapeutické nutnosti, by bylo třeba předložit komplexní lékařskou dokumentaci. Ještě dne 24. 10. 2023 otec žalobce uvedl, že „XXX jsou momentálně nejlepší řešení“. Žalobce by měl doložit a prokázat, od kterého data podle něj trvá tvrzený nezákonný zásah, tedy od kdy mu žalovaný neposkytuje DOZP. Doba, po kterou byla hospitalizace medicínsky indikována, nelze klást k jeho tíži.
40. Závěrem žalovaný shrnul, že pro žalobce existují alternativy k požadované pobytové službě komunitního charakteru (DOZP), konkrétně kombinace týdenních stacionářů, odlehčovacích služeb a péče v rodině, které jsou medicínsky indikovány a doporučeny XXX. Tyto alternativy však zákonní zástupci žalobce odmítají. Žalovaný aktivně pracuje na rozšiřování kapacit DOZP, přičemž tento proces je časově, finančně a technicky náročný. Požadavek na zřízení DOZP v šestiměsíční lhůtě označil za objektivně nesplnitelný. Zdůraznil, že není nečinný, neboť podnikl konkrétní kroky včetně případových setkání, na nichž byla navržena alternativa k nedostupnému DOZP. Střednědobé plány rozvoje sociálních služeb dokládají jeho aktivitu v oblasti služeb pro osoby s PAS+. Podotknul, že původní hospitalizace žalobce byla medicínsky indikována. V současnosti sice DOZP není dostupný, existují však alternativní řešení, která by umožnila ukončení hospitalizace. Zákonní zástupci žalobce však tato řešení odmítají. Tvrzení o délce trvajícího zásahu žalovaný zpochybnil. Žalobce by měl přesně specifikovat, od kdy se domnívá, že k zásahu dochází. Doba, po kterou byla hospitalizace medicínsky indikována, nemůže být kladena k tíži žalovaného. Podmínky pro závěr o nezákonném zásahu tedy nejsou v projednávané věci naplněny.
41. Žalovaný žádal, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Replika žalobce a následná podání

42. Žalobce v podání ze dne 12. 12. 2025 předně zopakoval, že mu svědčí veřejné subjektivní právo na zajištění poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí, a to podle § 38 ZoSS a zejména Čl. 19 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. S ohledem na své specifické zdravotní znevýhodnění a s ohledem na svou sociální situaci a situaci jeho rodiny, má nárok na službu *pobytovou*, a to *komunitního charakteru* ve smyslu § 33a ZoSS. Ze zařízení sociálních služeb dle tohoto zákona by přicházely do úvahy domovy se zvláštním režimem (DZR), domovy pro osoby se zdravotním postižením (DOZP) anebo

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

chráněné bydlení, k čemuž odkázal na důkazy přiložené k žalobě a stanovisko MUDr. X. X., primářky lůžkové části XXX, ze dne 27.11. 2025, a na rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 27. 2. 2025, č. j. 50 Nc 10502/2024-175, 68 P a Nc 175/2024. Citoval ze stanoviska MUDr. X. X., že jako vhodné zařízení považuje domov pro osoby se zdravotním postižením či chráněné bydlení, a dále dlouhodobě spolupracují s odpovědnými úřady a organizacemi v nalezení vhodného zařízení pro žalobce, který je od února 2024 připraven k dimisi, avšak dosud odpovědné úřady místo ve vhodném sociálním zařízení pro žalobce nevyhledaly. Žalobce „věří, že již není mezi stranami sporu, že domácí péče doplněna např. o terénní nebo ambulantní služby je zcela nevhodným způsobem zajištění péče a podpory žalobci“. Nadto dle žalobce „zcela jednoznačně domácí péči vyloučil i Obvodní soud pro Prahu 5 v řízení o nařízení ústavní výchovy“.

43. Žalobce se neobracel na poskytovatele odlehčovacích služeb, neboť nejsou vhodnou službou a neřeší situaci žalobce, ani nenaplnují jeho právní nárok. Odlehčovací služba je takový druh služby, který slouží na „odlehčení“ rodinám, které jinak pečují dlouhodobě doma. Typicky se poskytuje např. na víkend. A to zjevně neodpovídá potřebám žalobce, jehož rodina péči a podporu poskytovat nemůže a jeho potřeba je zjevně celoroční sociální služba, kde by mohl i dlouhodobě bydlet. Pokud by žalobce připustil, že by mohl využít služby Dětského centra Paprsek (Paprsek), není vůbec dostupný a očekávání, že by Paprsek žalobci něco zajistil je liché. Uvedl, že v rámci telefonického hovoru paní B. z Paprsku upozornila právního zástupce žalobce, že Paprsek nemá kapacitu a odbornost zajistit péči o klienta s PAS+. Zároveň Paprsek poskytuje péči spíše mladším dětem, nikoliv dětem už staršího věku. Brání se věkovému mixu, pokud má žalobce 15 let, tak by nemohl využívat tuto službu. Nadto má Paprsek zcela naplněnou kapacitu. Objednávání je běžné na 4 měsíce dopředu, a to běžně na pár dnů (např. na víkend). Paprsek je umístěn v nájemním bytě, bez možnosti využívat dvorek a s omezeným přístupem do exteriéru. Toto uzavřené prostředí může činit problémy, pokud by mělo být klientem dítě s chováním náročným na péči. Dále odkázal na e-mail od paní B. ze dne 1. 12. 2025, z nějž citoval. Odlehčovací služba není a nikdy nebyla adekvátní službou pro žalobce. Žalovaný se nemůže odkazem na odlehčovací službu, která zároveň zjevně ani není pro žalobce dostupná zbavit své právní odpovědnosti za to, že nedělal konkrétní a cílené kroky směrem k zajištění poskytování adekvátní služby sociální péče pro žalobce, který je od 5.2. 2024 připraven k dimisi z psychiatrické nemocnice, přičemž žalovaný o situaci žalobce ví již od 24.10.2023. Dále citoval rozsudek z Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne XXX, č.j. XXX. Uvedl, že rozhodná pasáž je popisem zjištěného skutkového stavu ze strany z Obvodního soudu pro Prahu 5, nikoliv subjektivním tvrzením rodičů. Dále odkázal na bod 19 odůvodnění tohoto rozsudku a rozsáhle z něj citoval. Pokud jde o zařízení v Odlochovicích, žalobce obdržel již dne 9. října 2024 odpověď, že je zde kapacita plná.
44. Žalobce uzavřel, že tento spor je podle jeho názoru v jádru velmi jednoduchý. Žalovaný má zákonnou povinnost zajistit, že existují služby sociální péče, které by mohly pomoci žalobci. Tato povinnost má jak charakter progresivní povinnosti – tzv. závazek konání –, která se týká toho, že žalovaný, když se dozví, že služby chybí, tak okamžitě musí začít dělat cílené a konkrétní kroky, aby se tato „díra“ zacementovala, tak i charakter dosažení výsledku – tzv. závazek výsledku –, který znamená, že služba je pro žalobce skutečně i dostupná, tj. že žalobce bude mít příležitost uzavřít smlouvu s poskytovatelem služby. Do doby, než je zajištěna ideální služba, musí žalovaný zajistit dostupnost sice nikoliv nejlepší a nejrozumnější sociální služby, ale vždy takové sociální služby, která by představovala stále důstojné řešení. Žalovaný však nezačal činit konkrétní a cílené kroky směrem k zajištění

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

dostupnosti adekvátní služby pro žalobce, ani žalobci nezajistil dostupnost jiné, méně vhodné pobytové služby pro určité překlenovací období od 1. března 2024 (žalobce je připraven k dimisi od února 2024). Poukázal na stanovisko zaměstnankyně magistrátu hl. m. Prahy z případové konference ze dne 24.10.2023, pročež citoval: „*Víme, že kapacity chybí ... je velká priorita zřídit službu pro podobné děti.*“ Žádná služba nicméně nevznikla, kapacity se nerozšířily. Žalovaný nesměl nechat žalobce na holičkách, ale zjevně ho takto nechal po dlouhé měsíce až roky.

45. Žalovaný ve vyjádření ze dne 19. 12. 2025 uvedl, že činí koncepční a systémové kroky pro osoby se zdravotním postižením a chováním náročným na péči, kam patří i žalobce. Poukázal nad rámec střednědobých plánů rozvoje na usnesení zastupitelstva žalovaného číslo 15/45 ze dne 20. 6. 2024, které změnilo zřizovací listinu příspěvkové organizace žalovaného Centrum komunitních služeb Pro život. Odkázal na důvodovou zprávu daného usnesení a citoval z ní. Uvedl, že pomocí stabilního týmu získává informace o počtu osob, které potřebují pomoc v rámci systému, neboť si ji nejsou schopny zajistit samy. Tyto informace slouží jako podklad pro tvorbu střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb. Nadto opětovně uvedl, že činí koncepční a systémové kroky k zajištění dostupnosti služeb sociální péče i pro osoby s diagnózou žalobce, přičemž má dojít ke zřízení dvou nových lůžek v průběhu roku 2026. Odkázal na webové stránky Národního ústavu pro autismus, z.ú. (screenshot), s tím, že je zde informováno o budování kapacity určené pro zajištění celoročního bydlení prostřednictvím sociální služby domov se zvláštním režimem pro dospělé a dospívající osoby s autismem (15+) doplněný o odlehčovací službu, a to v rámci projektu s názvem „Nové kapacity služeb pro osoby s PAS“, č.: CZ.31.6.0/0.0/0.0/22_044/0008281 v obci Měšice. Žalovaný se bude podílet na financování provozu těchto dvou lůžek. Jedno z nich by – při splnění podmínky registrace služby jako DOZP a po podání žádosti žalobce mohlo být využíváno přímo žalobcem. Žalovaný aktivně pracuje na rozšiřování kapacit DOZP, avšak tento proces je časově, finančně, stavebně-technicky a personálně náročný, je závislý především na navýšení lidských zdrojů a zajištění vhodných prostor. Odkázal na § 36a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (vyhláška č. 505/2006 Sb.), a citoval z něj. Poukázal na Výzvu k doplnění informací – kritéria hodnocení, spolu s Vyrozměněním o výsledku žádosti o přezkum (zamítnutí zřízení nových kapacit organizace Modrý klíč o.p.s.), s tím, že proces navyšování kapacit DOZP je časově náročný i z důvodů existující podzákonné legislativy, na které se žalovaný nepodílí. Kdyby bylo zmíněné DOZP realizováno, žalobce by mohl být po podání žádosti zařazen do pořadníku.
46. Dále žalovaný opakovaně podotknul, že otci žalobce byla dle *Zápisu z případového setkání k situaci žalobce ze dne 5. 9. 2024* doporučena kombinace domácí péče a týdenního stacionáře. Týdenní stacionáře pro žalobce na území hl. m. Prahy existují, k čemuž odkázal na výpisy z registru poskytovatelů sociálních služeb (Modrý klíč a Sluneční domov). Odkázal na žalobcem předložené *Vyjádření k dostupnosti na území hl. m. Prahy pro rodinu R. a pro lidi s autismem a chováním náročným na péči obecně* a uvedl, že právě do cílové skupiny těchto dvou týdenních stacionářů žalobce spadá. Podotknul, že tvrzení o čekací době vychází pouze z obecné zkušenosti. Pokud není podána žádost a zhodnocena sociálně nepříznivá situace klienta, nelze čekací dobu přesně stanovit. Z provedeného výsledku otce žalobce však vyplynulo, že o variantě týdenního stacionáře neuvažoval, tedy žádosti do těchto zařízení nepodal. Pokud nepodal žádosti, nemohl být žalobce zařazen do pořadníků těchto zařízení a zmíněnou čekací dobu nelze žalovanému klást k tíži.

47. Žalovaný též uvedl, že Modrý klíč o.p.s. nadto provozuje i odlehčovací službu pobytové formy, která byla otci žalobce také doporučena na případovém setkání dne 5. 9. 2024. Tato pobytová služba přitom je s to poskytnout žalobci nepřetržitou péči 24/7 (tedy je ekvivalentem DOZP, které žalobce požaduje), avšak po omezenou dobu 180 kalendářních dnů v roce (dle § 44 odst. 1 zákona o sociálních službách). V době, kdy byla tato alternativa nabízena, nebylo legislativní vymezení doby poskytování odlehčovací služby v pobytové formě takto přísné (srov. znění § 44 odst. 1 zákona o sociálních službách do 1. 1. 2025). Z toho plyne, že tato pobytová služba byla v dané době vhodná. Zmíněnou odlehčovací službu pobytové formy by bylo schopno nabídnout i *Dětské centrum Paprsek*, kam však otec žalobce žádost nepodal.
48. Varianta odlehčovací služby byla žalobci dle žalovaného navrhována jako podpůrná, přechodná, či překlenovací možnost do doby, než bude dostupná vhodná dlouhodobější varianta pro cílovou skupinu, do které spadá žalobce (tedy DOZP). V této variantě doporučení byly reflektovány dva faktory – zdravotní znevýhodnění a mladý věk, kdy pro věkovou skupinu žalobce jsou v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí upřednostňovány kroky a opatření, které zabezpečí řádnou výchovu a příznivý vývoj dítěte v jeho rodinném prostředí s cílem umožnit návrat dítěte do vlastní rodiny, k čemuž odkázal na § 9a odst. 2 zákona o sociálně právní ochraně dětí. S odkazem na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. 4. 2025, čj. 31 A 51/2024-392, uvedl, že zajištění náhle vzniklé potřeby žalobce na pobytovou službu DOZP vyžaduje delší časový úsek, a proto byla pro přechodné období v souladu s judikaturou nabízena jiná dostupná možnost, služba odlehčovacího komunitního typu. Žalovaný návrhem na řešení nepříznivé situace naplnil požadavek Ústavního soudu, aby žalobce nenechal na holičkách. K existenci alternativy navrhl výslech vedoucí oddělení sociálních služeb PhDr. T. E., a dále odkázal na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2025, čj. 37 A 66/2024-108, z nějž citoval. Zároveň se připojil k návrhu žalobce na výslech sociální pracovnice Mgr. V. F.
49. Žalovaný ve vyjádření k doplnění žaloby ze dne 13. 1. 2026 podotknul, že žalobce nepředložil lékařskou zprávu. Není postaveno na jisto, kdy začalo být vyloučeno, aby byly žalobcem využívány jiné dostupné možnosti sociální péče mimo DOZP. Ke zprávě *Informace ke vhodnému zařízení pro nezletilého ze dne 27. 11. 2025* uvedl, že by bylo vhodné (obdobně jako u znaleckých posudků) předložit také dotaz resp. žádost, na kterou je odpovídáno. Žalovaný nespороval, že pro žalobce je vhodná služba DOZP. Chráněné bydlení má však jinou cílovou skupinu, jak již žalovaný uváděl ve *Vyjádření k žalobě ze dne 11. 8. 2025*. Dítě nemůže být umístěno do takové pobytové služby, pro které není cílovou skupinou. Žalovaný opakovaně uvedl, že pro překlenovací období existovaly k DOZP alternativy v podobě týdenních stacionářů (Modrý klíč a Sluneční domov), a to v kombinaci s pobytovými (nikoli ambulantními) odlehčovacími službami. Týdenní stacionáře fungují v praxi tak, že je klient ponechán v zařízení během pracovního týdne od pondělí do pátku, přičemž o víkendu je opět v péči rodiny. Dle § 47 odst. 1 ZoSS se jedná o pobytovou službu. O víkendu by přitom mohly být využívány právě odlehčovací služby, pokud žalobce tvrdí, že je péče v rodině nemožná. Žalobce se však k této alternativě nevyjádřil a týdenní stacionáře vůbec nezmiňoval, ačkoli ho v tomto ohledu tíží břemeno tvrzení a důkazní. případovém setkání ze dne 5. 9. 2024 bylo výslovně ze strany XXX uvedeno, že zmíněnou kombinaci sociálních služeb spolu s péčí v rodině žalobce zvládne. Sdělení MUDr. X. X. v tomto smyslu předchozí vyjádření XXX nijak nepopírá. Zmíněné alternativy přitom byly navrženy i ze strany žalovaného právě na případovém setkání ze dne 5. 9. 2024. Tvrzení žalobce uvedené v bodě 17 doplnění žaloby, podle něhož měl žalovaný zajistit alespoň

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

některé pobytové služby na překlenovací období od března 2024, jsou proto nedůvodná, neboť o těchto alternativách nebylo ze strany žalobce, resp. jeho rodičů, vůbec uvažováno, a to navzdory skutečnosti, že jim byly žalovaným a XXX nabídnuty. Žalovaný opakovaně podotknul, že před převozem do XXX a XXX bylo o žalobce pečováno v domácím prostředí. Opakovaně poukazoval na změnu zdravotního stavu žalobce od počátku hospitalizace.

50. Dle žalovaného vyjádření Mgr. B. B. neodpovídá obsahu webových stránek Dětského centra Paprsek, z nichž citoval. Tvzení, že by žalobce nemohl využít služeb tohoto poskytovatele z důvodu věku platí pro odlehčovací službu Vršovice, nikoli pro odlehčovací službu ve Vokovicích, která je poskytována i lidem s autismem ve věku od 16 let do věku 45 let (žalobci je nyní 15, avšak bylo by tedy možné v případě potřeby věk snížit a požádat registrující orgán o změnu registrace a přizpůsobení věkové hranice typu klienta). Mgr. B., která bylo do 31. 12. 2025 koordinátorkou jedné ze služeb DC Paprsek ve Vršovicích, nemohla mít kontext o celé odlehčovací službě poskytované DC Paprsek. Bez žádosti podané zájemcem nelze *a priori* hodnotit vhodnost ani dostupnost sociální služby.
51. Dále se žalovaný vymezil proti snaze žalobce zjednodušit spor na otázku, zda je dostupná nějaká služba DOZP pro žalobce. Povinnost žalovaného není dle § 95 písm. g) ZoSS adresná, služby se neplánují pro konkrétní osobu, nýbrž pro skupiny osob. Žalovaný přitom pro skupinu osob s PAS+ činí celou řadu kroků, k čemuž opakovaně odkázal na *Usnesení Rady hlavního města Prahy číslo 2537 ze dne 19. 9. 2022 k průběžné realizaci nových kapacit vysokointenzivních služeb sociální péče na území HMP, zejména pro osoby s PAS+*, dále na Podporu při vzniku kapacit Diakonie ČCE poskytnutím účelové dotace a pozemků a Podporu Dětského centra Paprsek na úpravy prostor pro poskytování služeb. Dále odkázal na Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území hlavního města Prahy na období 2025–2027, aktualizaci k 1. 1. 2026 str. 90, kde pro DOZP identifikuje minimální potřeby kapacit ve výši 50, přičemž cílovou skupinou jsou právě děti s PAS+. Odmítl proto, že by zmíněnou skupinu opomíjel a byl by zcela nečinný, jak tvrdí žalobce. Povinnost dle § 95 odst. 1 písm. g) ZoSS je povinností dlouhodobou a porušením této povinnosti by bylo až to, pokud by kraj v situaci nedostatku služeb zůstal dlouhodobě nečinný, například pokud by po dlouhé měsíce či léta nepřijal žádné přiměřené a cílené kroky. Žaloba (vč. doplnění) se omezuje na tvrzení, že žalovaný byl nečinný a žalobci nezařídil pobytovou službu komunitního typu. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2019, č. j. 3 Ads 151/2016-117, body 34 – 35, tato tvrzení nestačí.
52. S ohledem na vyjádření otce žalobce stran zařízení XXX pak žalovaný uvedl, že žalobce bude mít od 1. 4. 2026 dostupný DOZP provozovaný poskytovatelem XXX. Ve vazbě na tuto skutečnost a na prohlášení otce žalobce je zjevné, že zásahová žaloba s navrženým petittem nemůže sloužit svému účelu, neboť tvrzený zásah k uplynutí pariční lhůty již nebude trvat. Naopak z výsledku vyplynulo, že již jde o jiné rodiny a o „precedent“, který případně pomůže jiným rodinám do budoucna. Zásahová žaloba však není *actio popularis*, k čemuž poukázal na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39. Zásah musí k momentu uplynutí pariční lhůty (zde navrhováno šest měsíců) trvat (dle § 87 odst. 2 s. ř. s.), což by v případě vyhovění žaloby netrval, neboť žalobce již bude klientem zařízení sociálních služeb v obci XXX.
53. Žalobce v podání ze dne 24. 2. 2026 uvedl, že s ohledem na pokročení výstavby domova v XXX, kterou financoval otec žalobce a kde by měla být poskytována služba DOZP organizací XXX, došlo dne 23. 2. 2026 k uzavření smlouvy o smlouvě budoucí o poskytování

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

služeb sociální péče mezi budoucím poskytovatelem sociální služby a zákonnými zástupci nezl. žalobce. Žalobce proto navrhl změnu petitu s tím, že ačkoliv formálně zásah do jeho práv trvá, s ohledem na objektivní okolnosti je z hlediska výroku a jeho srozumitelnosti na místě zásah do práv považovat ode dne 23. 2. 2026 za ukončený. Z toho důvodu žádal, aby soud určil, že opomenutí žalovaného zajistit žalobci dostupnost vhodné pobytové služby sociální péče komunitního charakteru na svém území v období od 5. 2. 2024 do 23. 2. 2026 bylo nezákonné.

54. Žalovaný v podání ze dne 6. 3. 2026 uvedl, že pokud by byla nezákonnost konstatována, kterákoliv osoba v nepříznivé sociální situaci by se v budoucnu mohla u soudu domáhat zřízení konkrétní služby v konkrétním čase a místě, která by byla „šitá na míru“ jejím individuálním potřebám, což by znamenalo povinnost uspokojit individuální nárok konkrétní osoby podle § 95 odst. 1 písm. g) ZoSS. Takovou povinnost však žalovaný ze zákona nemá. Povinnost kraje podle § 95 odst. 1 písm. g) ZoSS je koncepční a plánovací; kraj má zajišťovat dostupnost sítě sociálních služeb jako celku pro všechny obyvatele, nikoliv uspokojovat individuální nároky konkrétních žalobců. Vyvolává tedy progresivní (postupné) závazky, tj. závazky podniknout v rámci svých možností kroky k uskutečnění sociálních práv. Žalovaný k tomu opakovaně poukázal na bod 47 nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17, z něž zdůraznil, že z § 38 ZoSS nevyplývá právo na poskytnutí konkrétní služby sociální péče v požadovaném časovém horizontu a na vymezeném území. Petit v překladu mluví na konstatování nezákonnosti, že žalovaný pro konkrétní osobu nezajistil byt, bytový dům nebo rodinný domů v určeném časovém horizontu (dle definice služby komunitního charakteru v § 33a ZoSS). Jinými slovy má být konstatován zásah žalovaného, který však žádným zásahem být nemůže, protože odpovídající zákonná povinnost žalovaného neexistuje (a to ani podle Ústavního soudu). Žalobce dle žalovaného pomíjí, že o dostatečné kapacity žalovaný dlouhodobě usiluje a činí pro to konkrétní kroky (viz níže), avšak není povinen této situaci okamžitě dosáhnout. S odkazem na závěry ústavního soudu uvedl, že časový horizont dle citovaného nálezu činí dokonce horizonty let. Proto ani časový rámec dvou let a 18 dnů nemůže představovat nezákonný zásah.
55. Žalovaný znovu zdůraznil, že jeho cílem je zajištění služeb sociální péče zajištění dostupnosti sítě služeb na území kraje jako celku, nikoli adresné uspokojování individuálně tvrzených nároků potenciálních klientů sociálních služeb. Zmíněný koncepční přístup žalovaný realizuje prostřednictvím Střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb. Žalovaný v řízení opakovaně poukázal na SPRSS 2022 – 2024 a SPRSS 2025 – 2027, které dokládají, že se okrajové skupině osob s diagnózou PAS+ systematicky věnuje. Zatímco v zařízeních sociálních služeb pro osoby s PAS+1, žalovaný tento nedostatek aktivně adresoval, když vznikly kapacity žalovaným označených u poskytovatelů (Ruka pro život: 4 lůžka komunitní vysokointenzivní služby; DC Paprsek: 4 lůžka pro děti se zdravotním znevýhodněním; Sedmibarevno: 3 lůžka Domova pro osoby se zdravotním postižením; Diakonie ČCE: 8 lůžek v režimu Domova se zvláštním režimem; Dobromysl, z.ú.: otevření denního stacionáře pro děti a mladé dospělé s náročným chováním; v rámci organizace Centrum komunitních služeb Pro život byl zřízen stabilní tým case managementu pro osoby s PAS+; žalovaný se bude podílet na financování dvou nových lůžek pobytové služby organizace Národní ústav pro autismus (NAUTIS) v obci Měšice). Tato lůžka jsou určena právě pro osoby s autismem od 15 let věku a představují přímou odpověď na potřeby skupiny, do které spadá žalobce. Strategie rozvoje sociálních služeb nemůže být zaměřena pouze na budování nových lůžkových kapacit, ale také na podporu terénních a odlehč

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

ovacích služeb, k čemuž odkázal na § 9a odst. 2 zákona o sociálně právní ochraně dětí s tím, že přednost mají opatření, jež zabezpečí rozvoj dítěte v přirozeném rodinném prostředí.

56. Závěrem žalovaný opětovně uvedl, že na případovém setkání nabízel alternativy k hospitalizaci žalobce, a to podobě týdenních stacionářů a pobytových odlehčovacích služeb (např. DC Paprsek či Modrý klíč). Pokud zákonní zástupci tyto alternativy odmítli a trvali výhradně na službě DOZP (která na území Hl. m. Prahy ideálně vyžaduje roky příprav, nalezení vhodného pozemku, výstavbu domu, kolaudaci, zajištění poskytovatele sociálních služeb a personálu s péčí 24/7), nelze prodlužování hospitalizace klást k tíži žalovaného. Příčina pokračující hospitalizace se nacházela ve sféře zákonných zástupců, nikoliv v tvrzeném nezákonném zásahu žalovaného. Žalovaný navrhol kombinaci týdenního stacionáře a pobytových odlehčovacích služeb (např. DC Paprsek či Modrý klíč) právě proto, aby byl zachován kontakt s rodinou a naplněn cíl návratu do vlastního prostředí dle § 9a odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Žalovaný je přesvědčen, že tato kombinace služeb, která byla dostupná, představovala rozumnou a důstojnou alternativu k neindikované hospitalizaci. Opakovaně zdůraznil, že jde judikatury NSS by žalobce musel prokázat konkrétní opatření, která mohl kraj provést, jejich soulad se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb a jejich reálnost v daném čase. Žalobce se dle žalovaného však nevěnoval tomu, jak konkrétně by měl kraj zřídit novou pobytovou službu nebo navýšit kapacity stávajících, jaké by s tím byly spojené náklady, kde by služba mohla vzniknout, v jakém časovém horizontu a kdo by byl poskytovatelem sociálních služeb a s jakým personálem. Poukázal k tomu na dotazníkové šetření Asociace poskytovatelů sociálních služeb, s tím, že v roce 2025 v sektoru sociálních služeb v České republice chybělo 3 019 zaměstnanců.

Posouzení věci Městským soudem v Praze

57. Při jednání dne 26. 11. 2025 zástupce žalobce odkázal na žalobu. Poukázal na zdravotní znevýhodnění žalobce, který vyžaduje 24 h péči a podporu. Zprvu o něj pečoval otec, kolem 12 roku došlo k nárůstu agresivity ve vztahu k otci, k matce, k sourozenci. Péče v domácím prostředí se pro rodinu stala nezvladatelnou. Došlo k hospitalizaci v XXX, 12. 10. 2023 dochází k převozu do XXX. Zde je žalobce dosud, neboť chybí adekvátní sociální služby na území hl. m. Prahy. K dimisi je připraven od 5. 2. 2024. Je 21 měsíců a 21 hospitalizován v XXX čistě z důvodu, že chybí adekvátní sociální služby. Upozornil, že žalobce je v situaci zranitelnosti a odkázal na Čl. 7 a 19 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním pojištěním. Poukázal na rozsudek ESLP ze dne 26. 2. 2024 ve věci V.I. proti Moldavsku, stížnost č. 38963/18. Dále poukázal na § 38 ZoSS s tím, že každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí. Takovou službou by byla komunitní služba. Podrobně se věnoval výkladu § 95 písm. g) ZoSS, konkrétně rozebíral, co znamená „zajišťovat dostupnost poskytování“. Vymezil se proti stanovisku žalovaného, odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. 4. 2025, čj. 31 A 51/2024-392, a rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2025, čj. 37 A 66/2024-108, a to s tím, že „zajišťovat dostupnost poskytování“ je nutno chápat jako „vytvořit příležitost uzavřít smlouvu/zajištění reálné možnosti pro žalobce uzavřít smlouvu“. Žalovaný jako subjekt samosprávy má prostor pro diskreci, jde o kroky manažerského charakteru. Tyto kroky nečinil a nečiní. Zajišťování příležitostí pro uzavření smlouvy sociálních služeb se nedaří, převis poptávky nad nabídkou je poměrně velký. K požadavku pobytové služby komunitního charakteru upřesnil, že se nabízí domov se zvláštním režimem, domov pro osoby se zdravotním pojištěním (DOZP), chráněné bydlení.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

58. Zástupce žalovaného podotknul, že žalobce je osobou se zdravotním postižením, domov se zvláštním režimem proto pro něj není možný. Chráněné bydlení je určeno pouze pro dospělé osoby, nikoliv pro dětské pacienty. Žalobní žádání tedy fakticky směřuje k DOZP. K rozsudkům Krajského soudu v Brně a Krajského soudu v Praze uvedl, že žaloby v těchto věcech byly zamítnuty a odkázal na písemné vyjádření k žalobě. Obdobně jako v písemném vyjádření argumentoval, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2019, č. j. 3 Ads 151/2016, musí žalobce tvrdit a prokázat konkrétní opatření, která mohl kraj provést, specifikovat, jaké kroky mohl kraj podniknout k zajištění dostupnosti sociálních služeb, eventuálně alespoň z jakých měl na výběr. Za druhé musí prokázat, jak se navrhovaná opatření vztahují ke střednědobým plánům rozvoje sociálních služeb kraje, a musí zohlednit faktory, které kraj musel při svém rozhodování zvážit, jako například aktuální situace v obcích, potřeby různých skupin občanů a rozložení finančních prostředků. Nejde pouze o otázku osob s poruchami autistického spektra, společenská potřeba je daleko širší. Zároveň musí prokázat, že opatření, která kraj měl provést, byla reálně proveditelná v daném časovém rámci. Požadavek šesti měsíců označil za nezákonný. Poukázal na případová setkání ze dne 24. 10. 2023 a 5. 9. 2024. Zdůraznil, že i ze strany XXX bylo doporučeno, že možným řešením je také kombinace domácí péče a týdenního stacionáře, kdy bude podpora odlehčovací služeb, jedná se o kombinaci péče rodiny a týdenního stacionáře. Jmenované služby sociální péče přitom existují na území žalovaného, k čemuž uvedl dětské centrum Paprsek (denní stacionář a odlehčovací služby) nebo Modrý klíč (denní nebo týdenní stacionář). Uvedl, že test racionality naplnil. Žalovanému není známo jiné odborné vyjádření nebo znalecký posudek, který by výslovně trval na tom, že jediné možné řešení je DOZP. Uvedl, že nezpochybňuje Ústavním soudem potvrzené subjektivní právo, ale alternativy nebyly využity. Dále poukázal na zařízení XXX (aktivita otce žalobce) a na zařízení Horní Poustevna, kde je žalobce první v pořadníku, na aktivitu otce žalobce a na zařízení XXX v XXX, které by mělo odpovídat potřebám žalobce. Uvedl, že dalším plánovaným zařízením je zařízení DOZP od Národního ústavu pro autismus. Kapacity, které jsou k dispozici (a na jejichž rozšíření se pracuje) jsou v daném čase zaplněné. Funguje zde pravidlo *first come, first serve*, vytvářejí se pořadníky. Žalobcem požadovaná půlroční lhůta by znamenala, že někdo, kdo má stejný nárok jako žalobce, by musel být z těch kapacit vysunut. Vystavět takové zařízení trvá čtyři roky, musí proběhnout schvalovací procesy, velmi složitou otázkou je také personální vybavení. Postupem času se jednotky lůžek rozvinuly, dneska už kapacity existují, ale nikdo netvrdí, že jsou schopny naplnit veškerou potřebu (poznámka soudu-žalovaný se vyjadřoval před změnou petitu).
59. Zástupce žalobce k vyjádření žalovaného uvedl, že duševní onemocnění/duševní postižení je součástí pojmu zdravotní postižení. Odkázal na mezinárodní klasifikaci nemocí, desátou revizi. Domovy se zvláštním režimem jsou domovy pro lidi s autismem a dokonce i pro děti s autismem (Nautis a domov se zvláštním režimem, který zřizuje Diakonie), stejně tak chráněné bydlení. Žalobce nepožaduje konkrétní typ zařízení, nechce, aby byl v psychiatrické nemocnici. Žalovaný má na výběr, žalobci je jedno, jaké si vybere. Odkázal na doporučený postup ministerstva práce č. 2/2016. Alternativa v podobě kombinace domácí péče a týdenního stacionáře je lichá, k čemuž odkázal na rozsudek OS Praha 5 a dopis ředitele XXX z 5. 2. 2024, a citoval z něj. Mladší syn (T.) byl nyní diagnostikován stejně.
60. Zástupce žalovaného v reakci na to uvedl, že odkaz na únorové vyjádření ředitele XXX považuje za licoměrný a odkázal na zářijové setkání a zápis ze září. Upozornil, že žalobce nedokládá znalecký posudek. Rozsudek OS Praha 5 toliko popisuje tvrzení stran. Navrhl

výslech sociální pracovnice PhDr. E. Žalobce na to navrhl výslech ošetřující lékařky anebo sociální pracovnice z XXX, a otce žalobce.

61. Zástupce žalobce oproti sdělil, že požádá o stanovisko odborné organizace XXX, proti čemuž se žalovaný ohradil s tím, že v orgánech XXX působí otec žalobce a není to poskytovatel zdravotních služeb, ale sociálních služeb a jeho vyjádření nemůže vyjádření poskytovatele zdravotních služeb.
62. Při ústním jednání dne 28. 11. 2025 zástupce žalovaného uvedl, že z předložených dokladů nevyplývá, že by byla podána žádost do všech zařízení, které spravuje hl. m. Praha. Poukázal na Dětské centrum Paprsek, které zřizuje denní stacionář pro osoby se zdravotním postižením. Podle judikatury musí být vyčerpány všechny možnosti z hlediska podaných žádostí. Pokud jde o změnu kapacity oproti plánu na zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, žalovaný vyhovoval požadavkům soudů. Musel změnit kapacitu kvůli tomu, že měl několik soudních rozhodnutí, kde musel umístit děti vyžadující okamžitou pomoc. U zařízení Horní Poustevna byl žalobce první v pořadí, avšak rodiče jiného klienta se přes soudní rozhodnutí domohli nařízení ústavní péče a klient setrval v zařízení. Uvedl, že je mu známa situace otce žalobce, který byl schopný s pomocí ostatních vystavět dům, který by měl ve velice krátké době kolaudovat a rozjet, dokonce je připraven vymyslet titul, kterým budou přispívat na péči, což je největší problém kromě stavebně technických aspektů. Při tomto ústním jednání proběhl výslech otce žalobce. Soud při tomto jednání provedl výslech otce žalobce (viz níže).
63. Při ústním jednání dne 25. 2. 2026 zástupce žalobce uvedl, že domov v XXX se bude otevírat v horizontu měsíců až dvou. Rodiče uzavřeli smlouvu o smlouvě budoucí o poskytování služeb sociální péče ze dne 23. února. Odkázal na své podání ze dne 24. 2. 2026, v němž proto navrhl změnu petitu. Učinil tak, aby bylo postaveno na jisto, že nejde o *actio popularis*, a zásah lze považovat za ukončený.
64. Žalovaný se při tomto jednání vyjádřil k návrhu Naděje pro děti úplňku, z.s. (Děti úplňku) s tím, že je podmínka, že OZŘ jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech případným napadeným rozhodnutím. Intervence třetí osoby není *amicus curiae*, neboť tento institut je přítel soudu na žádost soudu.
65. Při ústním jednání dne 22. 4. 2026 soud provedl výslech svědkyně PhDr. E., následně provedl listinné důkazy dle návrhu stran, resp. listinné důkazy plynoucí z podání stran (viz níže). Soud také provedl listinný důkaz *Intervence třetí osoby Naděje pro děti úplňku, z.s., ze dne 18. 2. 2026*, neboť tato listina obsahuje skutková tvrzení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016, čj. 5 As 65/2015-52, č. 3422/2016 Sb. NSS).
66. Zástupce žalovaného se vyjádřil k *Intervenci třetí osoby* s tím, že je vystavěna primárně na argumentaci vztahující se ke komunitním pobytovým službám ve smyslu § 33 ZoSS. Daná argumentace svým charakterem přesahuje rámec projednávané věci, neboť se pohybuje na úrovni hodnotového nebo obecného hodnocení veřejné politiky. Žalobce je nezletilou osobou, na jejíž situaci se primárně aplikuje právní režim sociálněprávní ochrany dítěte. Tento režim je vystaven primárně na zásadě, že prioritou je zachování rodinného prostředí, nebo případně návrat do rodiny, a nikoliv jeho nahrazení trvalou pobytovou institucionalizací. Tvrzení, že odlehčovací služby a formy podpory nepředstavují relevantní řešení, neodpovídá zákonnému rámci ani reálnému fungování systému. Kombinace rodinné péče, odlehčovacích služeb a dalších forem podpory představuje v případě nezletilých standardní zákonem předpokládaný model péče, preferovaný před institucionalizací.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

Budování nových komunitních pobytových služeb naráží na vyhlášku č. 505/2006 Sb., a dále na objektivní limity, nedostatek vhodných nemovitostí a vysoké náklady. Primární pohled *Intervence třetí osoby* je institucionalizovaný, jde proti smyslu a účelu sociálněprávní ochrany dítěte. Zatímco v roce 2019 neexistovala na území hlavního města Prahy v podstatě žádná lůžka vysoko intenzivních sociálních služeb vhodná pro osoby s PAS+, žalovaný tuto výzvu adresoval, vznikly kapacity poskytovatelů Ruka pro život (4 lůžka komunitní vysokointenzivní služby), Dětské centrum Paprsek Hloubětín (kde nebyla podána žádost; 4 lůžka pro děti se zdravotním znevýhodněním). Žádost nebyla podána ani do Lagun Psáry (s ohledem na pražské i středočeské bydliště rodičů taktéž relevantní). Dále vzniklo Sedmibarevno (3 lůžka domova pro osoby se zdravotním postižením), Diakonie ČCE (8 lůžek domova se zvláštním režimem), Dobromysl, z.ú. – otevření denního stacionáře pro děti a mladé dospělé s náročným chováním, v rámci organizace Centrum komunitních služeb pro život byl zřízen stabilní tým Case managementu pro osoby s PAS+. Žalovaný se dále bude podílet na financování dvou nových lůžek pobytové služby organizace Národní ústav pro autismus (NAUTIS) v obci Měšice, tato lůžka představují přímou odpověď na potřeby skupiny, do které spadá žalobce. Strategie rozvoje sociálních služeb není a nemůže být zaměřena pouze na budování nových lůžkových kapacit, ale také na podporu terénních a odlehčovacích služeb. Přístup, který razí žalovaný, je v plném souladu s §9a odst. 2 zákona o sociálně právní ochraně dětí, podle kterého mají mít přednost opatření, jež zabezpečí rozvoj dítěte v jeho přirozeném rodinném prostředí s cílem umožnit jeho setrvání v rodině či návrat do rodiny. Ústavní soud připustil, že porušením § 95 odst. 1 písm. g) ZoSS by bylo, pokud by kraj zůstal dlouhodobě nečinný, což není případ žalovaného. Opakovaně zdůrazňoval, že na případovém setkání 5. 9. 2024 aktivně a nad rámec zákonných povinností nabízel alternativy k hospitalizaci žalobce v týdenních stacionářů a pobytových odlehčovacích služeb. Pokud zákonní zástupci takové alternativy odmítli a trvali výhradně na službách DOZP, takové prodlužování po hospitalizaci nelze klást tíži žalovaného. Dle rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 4. 2025, čj. 31 A 51/2024-392, musí žalobce vysvětlit a prokázat, proč je požadovaný druh, forma nebo konkrétní sociální služba pro žalobce jediná vhodná. Žalobce nadto nepředložil žádnou relevantní zprávu, která by prokazovala, že společná péče obou rodičů u oba syny (s T.) je skutečně nerealizovatelná (doporučení nebo dokumenty organizací nepovažuje za dostatečné).

67. Zástupce žalobce oproti tomu opětovně uváděl, že žalobce se nacházel v situaci extrémní zranitelnosti, k čemuž odkázal na nález Ústavního soudu sp. zn. II.ÚS 3027/24. Opětovně poukazoval na CRC a CRPD s tím, že jak extrémní zranitelnost, tak princip nejlepšího zájmu dítěte výrazně zužují prostor pro uvážení. Zdůraznil, že svědkyně PhDr. E. zmínila, že ví o situaci dětí s poruchou autistického spektra už od roku 2015, ve vztahu k žalobci konkrétně od roku 2023. Opětovně odkazoval na předložené listiny a na *Intervenci třetí osoby* s tím, že vznikají v průměru pouze 4 místa ročně pro lidi PAS+. Označil za prokázané, že potřebuje nepřetržitou péči, s tím, že to výslovně zmiňuje také primárka lůžkové části XXX. Poukázal na rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne XXX, č. j. XXX, a citoval z něj s tím, že ústavní výchova nebyla nařízena pouze z toho důvodu, že chybí adekvátní pobytová sociální služba. Časové období, kdy chyběla adekvátní sociální služba, není marginální, je 26 měsíců. Nově poukázal na rozsudek ESLP ze dne 21. 1. 2020, ve věci Strazimiri proti Albánii, stížnost č. 34602/16, s tím, že ESLP položil důraz na pojem opuštění. Poukázal na návrh na změnu petitu a upozornil, že se v tomto návrhu dopustil chyby v psaní.
68. Z provedeného dokazování vyplynuly následující skutečnosti:

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

69. *Z rozsudku Okresního soudu v XXX ze dne XXX, sp. zn. XXX*, plyne, že žalobce byl svěřen po dobu před a po rozvodu manželství do společné péče rodičů. Žalobce má zároveň sourozence D., jež byl svěřen do péče matky, a T., jež byl svěřen do střídavé péče. Otec se zavázal přispívat na výživu D. částkou XXX Kč měsíčně a na výživu T. částkou XXX Kč měsíčně. Matka se zavázala přispívat na výživu T. částkou XXX Kč měsíčně. Otec bydlí s T. v bytě ve vlastnictví syna J. z předchozího manželství. Z předchozího manželství má zároveň syna V. Synové J. a V. stále studují. Z odůvodnění daného rozsudku taktéž plyne, že D. trpí ADHD.
70. *Z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne XXX, č. jXXX*, a z navazujícího *usnesení ze XXX, č. j. XXX*, plyne, že žalobce byl dne 21. 9. 2023 bez svého souhlasu převzat do XXX, kam byl převezen RZS za asistence policie kvůli agresivnímu raptu ve škole. Obvodní soud vyšel z lékařské zprávy, podle níž byl žalobce nezvladatelný ve škole a v domácím prostředí, napadá mladšího bratra, dochází ke stupňování agrese. Žalobce vydával neartikulovatelné zvuky, neprojevoval se algicky, nevyhověl výzvě, hrál si s ochranným pásem, trpěl autismem, jeho chování bylo impulzivní, nepredikovatelné, v domácím a školním prostředí se stupňovaly projevy agresivních raptů, bez sebevražedných tendencí, aktuálně bez projevů agrese. Před převozem byl agresivní, impulzivní, nebezpečný sobě a okolí. Od jeho výslechu bylo upuštěno, protože s ním nebylo možné navázat validní kontakt. Obvodní soud dospěl k závěru, že důvody převzetí trvají nadále. *Z usnesení téhož soudu ze dne XXX, č. j. XXX*, pak plyne, že řízení o vyslovení přípustnosti převzetí do zdravotního ústavu bylo zastaveno, neboť žalobce dne 6. 10. 2023 s hospitalizací souhlasil.
71. *Ze Zápisu Případového setkání k situaci žalobce ze dne 24. 10. 2023* vyplynulo, že dle otce žalobce dříve využívané služby Nautis, Dobromysl atd. není možné kvůli projevům žalobce dále využívat, neboť ohrožuje ostatní klienty i personál. Z XXX ničil věci i komunitu dalších pacientů a nebylo možné, aby zde zůstával. V dalších službách si rodiče stěžovali, že narušuje službu i pro jejich děti. Nebylo tedy možné, aby zde zůstával. Byl vyloučen ze školy. Do školského zařízení nepatří, nemůže být mezi jinými dětmi, které tam jsou umístěné. Je otázkou, co přinese puberta, mohl by se zklidnit. Na dotaz o představě služby pro žalobce uvedl, že neřeší lokalitu, uvítá blízkost a dostupnost, ale akceptuje službu kdekoliv. Je vděčný za každý den, kdy se mohou věnovat T. Žalobce je vyloučen ze školy, rodina by byla odsouzena k zániku, pokud by jej měli doma. Připravuje projekt samostatného chráněného bydlení pro žalobce propojeného s bytem rodiny, doufá, že se žalobce časem zklidní. Otec byl vděčný i za XXX s tím, že aktuální situace je zajištěná. Nadále se ale bude snažit o nové služby. OSPOD uvedl, že žalobce je v XXX, přičemž zařízení je vstřícné k zajištění péče, odkud nebude možné zajistit jinou vhodnou službu. Je nezbytný dohled 24/7, není léčitelný, potřebuje kompletní podporu. Při jakémkoliv zákroku je dle pediatričky zapotřebí několika osob na zvládnutí ošetření, doporučuje trvalé zajištění péče o nezletilého mimo domov. Oslovené služby odmítly péči z důvodu nízkého věku, kapacity či náročnosti péče. Žalobce není klientem pro školská ústavní zařízení ani pro XXX. Není léčitelný, služby nejsou. Zástupkyně žalovaného uvedly, že XXX jsou nejlepší řešení, ale nemohou být řešení konečné. Je potřeba dále aktivně řešet návazné řešení, monitorovat pobyt žalobce v XXX. Výjimku z věku pro využití služeb může udělit jen samotné zařízení, nelze kombinovat služby pro dospělé a pro děti. Žalobce nebude klientem pro chráněné bydlení ani až dosáhne 15 let. Žalovaný tvoří kapacity, ale hlavně pro dospělé. Jedná se o extrémně nákladnou službu. Každý klient má jednoho pracovníka 24/7. Ví, že kapacity chybí a snaží se hledat řešení. V Praze je problém sehnat personál, je zde jiný trh práce, není zájem o práci ve službách. Je problém zřizovat služby mimo území hl. m. Prahy, není k tomu politická vůle.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

Pro žalobce není v Praze momentálně služba. Je velkou prioritou zřídit službu pro podobné děti. Zavedení provozovatelé brání zřídit službu pro děti, jsou zařízení na dospělé. Žalovaný bude ve spojení s OSPOD hledat vhodnou službu pro žalobce.

72. V *Seznamu zkontaktovaných zařízení pro účely umístění M. (žalobce) do pobytového zařízení* jsou uvedeny desítky zařízení po celé ČR, u každého z nich je uvedeno, proč takové zařízení nebylo pro žalobce dostupné.
73. V dopisu XXX Mgr. K. Š. L., *Stížnost na neuspokojivou situaci dětí se zdravotním postižením a chováním náročným na péči ze Středočeského kraje a Hlavního města Prahy, které jsou opakovaně a dlouhodobě hospitalizované v XXX*, se uvádí, že se XXX na zmocněnkyni obrací „s podnětem a žádostí o intervenci při řešení dlouhodobě neuspokojivé situace dětí a (sic!) trvalým pobytem na území hlavního města Prahy či středočeského kraje, které byly (či t. č. nadále jsou) v XXX dlouhodobě a opakovaně hospitalizované (viz níže).“ V dopise je dále uvedeno, že rodič těchto dětí podali na opatrovnický soud návrh na umístění nezletilého dítěte do ústavní péče, přičemž hlavními uváděnými důvody jsou nedostatečné kapacity sociálních služeb a nedostupné ambulantní, stacionární a odlehčovací služby, které by mohly rodičům pomoci péči zvládat v domácím prostředí. Ze zprávy mimo jiné plyne, že pracovníci OSPOD neřeší situaci dítěte včas a začnou ji řešit několik dní před plánovaným propuštěním, vyvíjejí tlak na nemocnici, aby pokračovala v hospitalizaci nezletilého, která již není indikována a opakovaně informují, že pro některé děti nejsou místa a v dohledné době ani nevzniknou. V dopisu jsou konkrétně označeni 3 pacienti XXX, mimo jiné žalobce, u nějž je uvedeno, že je od února 2024 připraven k propuštění, avšak zařízení (pro něj – pozn. soudu) nebylo nalezeno.
74. Z *dopisu XXX ze dne 5. 2. 2024* pak plyne, že rodina není schopna vhodné podmínky zařídit. Dimise nebyla doporučena, neboť péče o žalobce byla vyhodnocena jako jak fyzicky tak psychicky náročná, a to i pro zkušeného profesionála. Ačkoliv se povedlo agresivní chování téměř eliminovat, nebylo možné vyloučit nárazovou ventilaci frustrace či nějakých potíží formou agrese, což by vzhledem k přítomnosti mladšího sourozence v domácnosti a fyzické dominanci žalobce vůči matce bylo nebezpečné. Ke spolupráci s rodiči pak bylo uvedeno, že jsou v rámci pobytu v XXX aktivní, pravidelně chodí na návštěvy a o žalobce jeví zájem. Matka opakovaně reflektovala obavu, že už žalobce fyzicky nezvládá. To se dle dopisu ukazovalo i na formě návštěv, neboť otec žalobce bral na výlet mimo areál, ale matka si toto bez otce nedovolovala a zůstávala radši v areálu.
75. Z odůvodnění *Návrhu rodičů na nařízení ústavní výchovy pro žalobce ze dne 12. 7. 2024* plyne, že rodiče dle svých slov již potřebnou péči a podporu žalobci nedokázali zajistit a proto jej nechali hospitalizovat. Uvedli, že žalobce je „vysoký, urostlý a vládne obrovskou silou“, kterou nebyli schopni v rodině zvládat. Dále uvedli, že dle vhodné služby nebyla nalezena, přičemž odůvodněním dle případové konference bylo, že byl v té době agresivní a nebezpečný vůči okolí. Rodiče dále uvedli, že nejsou schopni vyhledat vhodné zařízení a v žádostech být úspěšní. Od oslovených zařízení jim bylo sděleno, že žádost evidují, avšak je plná kapacita nebo žalobce nespadá do cílové skupiny.
76. Ze *Zápisu z případového setkání k situaci žalobce ze dne 5. 9. 2024* vyplynulo, že dle vyjádření XXX byl žalobce již od ledna či února připraven na propuštění (9 měsíců), což zařízení komunikovalo s rodiči a dalšími institucemi. Byl stabilizovaný, občas měl drobné propady, které se daly ihned řešit. Byl spíše pasivní, což lékař připisoval dlouhodobému pobytu v XXX, v zařízení neměli možnost jej dále rozvíjet. Žalobce označili za klidného s tím, že

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

nepotřebuje cílenou intenzivní zdravotní péči, jako vhodného klienta pro sociální služby. XXX vyjádřila obavu, aby odlehčovací služba žalobci neuškodila, neboť potřebuje dlouhodobé stabilní prostředí, nikoliv opakované přesouvání po 3 měsících. Dále uvedla, že po srovnání zdravotního a psychického stavu žalobce při příchodu do XXX a nyní, je to naprostý rozdíl. Situace byla jiná než před rokem. Jako řešení vnímala kombinaci domácí péče a týdenního stacionáře s podporou odlehčovacích služeb – tedy kombinace péče rodiny a týdenního stacionáře. Dále uvedla, že „je evidentní, že není služba, která by M. (žalobce – pozn. soudu) převzala“. Vyzvala proto k řešení v rámci kombinace sociálních služeb a péče rodiny. XXX také uvedla, že je na hl. městě Praze (žalovaném) a jejich zřizovatelích, aby péči o žalobce zajistili, jelikož v XXX čekají další pacienti na hospitalizaci. XXX k dotazu uvedla, že žalobce kombinaci služeb zvládne. OSPOD uváděl, že průběžně a opakovaně kontaktoval velké množství zařízení (nejen v Praze, ale i v dalších krajích), avšak přijetí žalobce bylo odmítáno z důvodu dlouhodobě plných kapacit, případně žalobce nevyhovoval svým věkem či diagnózou. Předjednáno byl ICHP (Horní Poustevna, zástupkyně tohoto zařízení uvedla, že nakonec pro žalobce není kapacita). K odlehčovací službě se OSPOD taktéž vyjádřil, že vnímá toto řešení jako nevhodné, nicméně vhodnější, než aby žalobce zůstal „bezprizorní“. Magistrát hl. Města Prahy navrhoval odlehčovací služby (pobyt možný na 3 měsíce, dalo se prodloužit přerušením pobytu, ale připravovala se legislativní změna, která tento krok znemožní). Doporučoval podat žádost do Odlochovic a do jiných krajů. Otec uváděl, že vyvíjí řadu let (5-7 let) aktivitu směřující k umístění syna do vhodného zařízení, řeší výstavbu takového zařízení, jeho dokončení je v horizontu 4 let. *Zápis* je opatřen podpisem otce žalobce.

77. Z usnesení Rady hlavního města Prahy číslo 2537 ze dne 19. 9. 2022, k průběžné realizaci nových kapacit vysokointenzivních služeb sociální péče na území HMP, zejména pro osoby s PAS+ plyne, že Rada hlavního města Prahy vzala na vědomí průběžnou realizaci nových kapacit vysokointenzivních služeb sociální péče na území HMP, zejména pro osoby s PAS+, v souladu s přílohou č. 1 tohoto usnesení. Zároveň uložila MHMP – SOV MHMP poskytnout součinnost organizacím uvedeným v příloze č. 1 tohoto usnesení při realizaci aktivit vedoucích k zařazení nových kapacit do Krajské sítě poskytovatelů sociálních služeb.
78. V příloze č. 1 jsou uvedeny následující kapacity: 1) Sedmibarevno, Místo bude upřesněno, Domovy pro osoby se zdravotním postižením, 3 lůžka (+1 lůžko v roce 2023), věk 18 +, výchozí stanice klientů XXX (lidé s kombinovaným znevýhodněním MP + PAS + duševní onemocněním, termín otevření 2022. 2) Ruka pro život, Praha 8, Na Dlážděnce, Domovy pro osoby se zdravotním postižením, 4 lůžka, věk 16 +, výchozí stanice klientů XXX + rodina, termín otevření 2023. 3) Diakonie ČCE, Praha 13, Stodůlky, Domovy se zvláštním režimem, 7 lůžek + 2 krizová, věk 18 +, výchozí stanice klientů Rodina + jiné služby mimo Prahu, termín otevření 2023. 4) Centrum Charlotty M., místo bude upřesněno, Domovy pro osoby se zdravotním postižením, 3 lůžka + 1 krizové, věk 12 +, výchozí stanice klientů XXX + rodina + jiná služba, termín otevření 2023. 5) Ruka pro život, Praha 8, Rajmonova, Domovy pro osoby se zdravotním postižením, 5 lůžek + 1 krizové, věk 16 +, výchozí stanice klientů XXX + rodina, termín otevření 2024. 6) Poskytovatel v jednání, Malešický statek, Kombinace terénních, ambulantních a pobytových služeb, 4 + 4 lůžka, věk 12 +, výchozí stanice klientů XXX + rodina + jiná služba.
79. V *důvodové zprávě* je popsána situace osob s PAS+. Je zde poukázáno na riziko přetížení rodin těchto osob, je zde poukázáno na zastoupení těchto osob mezi pacienty na dlouhodobých lůžkách psychiatrických nemocnic, kde indikace k pobytu je tzv „sociální“,

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

tedy hlavním důvodem je nedostupnost podpory v přirozeném prostředí, která by odpovídala potřebám těchto lidí. Jsou zde popsány potřeby osob PAS+ s tím, že vyžadují tzv. vysoko intenzivní péči. Důvodová zpráva uvádí, že v roce 2019 nebyla na území hl. m. Prahy žádána lůžka vysokointenzivních sociálních služeb, nyní jsou v provozu 2 domácnosti pro dospělé uživatele s náročným chováním. Důvodová zpráva poukazuje na historickou neschopnost naplňovat zákonnou povinnost plynoucí z § 95 ZoSS, a na finanční náročnost na úrovni 60,5 mil Kč.

80. V *SPRSS 2022 – 2024* je uvedeno, že byla podpořena tvorba nových kapacit s náběhem v následujícím období (Diakonie ČCE, 8 lůžek DZR, Ruka pro život 6 lůžek DOZP, viz str. 16) vznikly dílčí kapacity pobytových služeb druhu domov pro osoby se zdravotním postižením komunitního charakteru (a to pro specifické skupiny, mimo jiné byla zřízena 4 lůžka, Ruka pro život, komunitní vysokointenzivní služba pro lidi s autismem a chováním náročným na péči, a dále 4 lůžka, DC Paprsek, děti se zdravotním znevýhodněním, další kapacity komunitních bytů/domků pro specifické skupiny v procesu přípravy – Centrum Charlotty Masarykové, 1–2 byty pro děti se zdravotním znevýhodněním, viz str. 17). Dále k prioritě 10 Podpora sociálních služeb zaměřených na osoby s kumulací více sociálně-zdravotních problémů, včetně služeb souvisejících s reformou psychiatrické péče je uvedeno, že byly vytvořeny dílčí kapacity vysokointenzivní komunitní péče pro cílovou skupinu osob s PAS+ (viz str. 20). V kapitole Deinstitucionalizace systému péče o děti se zvláštním zaměřením na děti s vysokou mírou potřebné podpory stojí, že v „aktuálně realizovaném“ projektu „Transformace systému péče o Pražany, kteří potřebují intenzivní podporu a byli umisťováni do zařízení mimo HMP, včetně posílení kapacit péče v hl. m. Praze“ dochází k modernizaci péče o ohrožené děti v příspěvkových organizacích hlavního města. Výsledkem bude proměna tradiční ústavní péče na komunitní formy péče v podobě nízkokapacitních dětských domovů a nízkokapacitních DOZP pro děti se zdravotním znevýhodněním a pro děti s PAS+ s chováním náročným na péči, a taktéž vznik kapacit ambulantních a terénních sociálních služeb na území hlavního města, které budou navazovat na deinstitucionalizační proces (str. 55). V kapitole Zdravotně sociální pomezí je mimo jiné uvedeno konkrétní opatření „[v]yhodnotit dostupnost zdravotní a zdravotně-sociální péče pro ohrožené skupiny obyvatel (např. lidé bez domova, HIV+, PAS+ apod.) a na základě toho navrhnout modely služeb na zdravotně-sociálním pomezí včetně jejich financování pro sílové skupiny“ (str. 58). V kapitole Vize budoucího stavu služeb a aktivit do roku 2034 je mimo jiné uvedeno Zřízení pobytové služby pro děti s PAS+ na území HMP – 8 lůžek (pravděpodobně) DOZP. U této kapitoly je však dále uvedeno, že „[b]ody v této části jsou podmíněny finančním krytím ze strany HMP buď prostřednictvím navýšené dotace ze státního rozpočtu prostřednictvím dotace MPSV 13305 nebo prostřednictvím dotace z rozpočtu HMP nebo z jiných zdrojů“ (str. 59 a 60).
81. Obdobně v žalobcem odkazované *3. aktualizaci SRPSS 2022 – 2024* účinné do 1. 7. 2023 je plánováno zřízení pobytové služby pro děti s PAS+ na území HMP – 8 lůžek (pravděpodobně) DOZP (str. 79).
82. V *SPRSS 2025-2027* je uvedeno, že při srovnání se *SPRSS 2022 – 2024* bylo opatření *Vytvoření nových komunitních služeb, které doposud na území hlavního města chybí, nebo mají v současné době významný kapacitní deficit, pro osoby s vysokou mírou potřebné podpory* splněn částečně. V dokumentu je uvedeno, že vznikly služby pro osoby s PAS+, osoby s potřebou vysoké míry podpory a osoby s chováním náročným na péči: - Baobab, z. s. – Domov se zvláštním režimem – Domov BAO ; Diakonie ČCE – Středisko Praha – Domov se zvláštním režimem Daniela; Národní ústav pro autismus, z.ú. – Podpora samostatného bydlení – Středisko

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

podpory samostatného bydlení; Ruka pro život, o.p.s. - Domovy pro osoby se zdravotním postižením – Na Dlážděnce, Ostromečská, Rajmonova; Sedmibarevno, z.ú. – Domovy pro osoby se zdravotním postižením (str. 56). Dále je zde uvedeno, že mezi prioritní služby, které nejsou na území HMP doposud zajištěné, aktuálně spadají pobytové služby pro osoby s tělesným postižením (Domovy pro osoby se zdravotním postižením, Domovy se zvláštním režimem). Je zde poukázáno na registraci sociální rehabilitace organizaci Z Hnízda (str. 53), a v kapitole *Podpora služeb sociální péče pro Pražany se zaměřením na osoby, které dlouhodobě propadávají systémem podpory v důsledku nedostatečných kapacit služeb sociální péče na denní stacionáře organizace Dobromysl* (str. 166). K opatření *Vyhodnotit dostupnost zdravotní a zdravotně-sociální péče pro obrožené skupiny obyvatel (např. lidé bez domova, HIV+, PAS+ apod.)* je uvedeno, že toto opatření bylo splněno částečně, přičemž v rámci průběžného vyhodnocování se ukázalo, že mezi obyvateli HMP vzniká poptávka po službách na sociálně-zdravotním pomezí, kterou ale nelze z kapacitních důvodů uspokojit. Chybí poskytovatelé těchto služeb v pobytové formě, se zaměřením zejm. na děti příp. rodiče s diagnostikovaným chronickým duševním onemocněním; osoby bez domova s duševním onemocněním; osoby bez domova se sníženou pohyblivostí (vyžadující bezbariérová lůžka); osoby se závislostním chováním s duševním onemocněním. Opatření bylo částečně naplněno prostřednictvím zavedení spolupráce domácí zdravotní péče (home care), etablování domácí zdravotní péče v rámci zimních humanitárních, jednání a mapování pilotního nastavení domácí zdravotní péče v rámci azylových domů (str. 59 a 60). Ke *Zřízení pobytové služby pro děti s PAS+ na území HMP – 8 lůžek (pravděpodobně)* je uvedeno, že toto opatření nebylo splněno, a to s odůvodněním, že Nové kapacity pobytové služby Domovy pro osoby se zdravotním postižením (§ 48 ZSS) měly původně vzniknout na území MČ Prahy 11 v rámci příspěvkové organizace HMP *Centrum služeb pro rodinu a dětský domov Charlotty Masarykové*. K tomu určená bytová jednotka však byla nakonec využita pro posílení kapacit *Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc* v počtu 5 lůžek (str. 61). V kapitole *Opatření k podpoře osob se zdravotním znevýhodněním, tělesným, mentálním, či kombinovaným postižením, osob s chronickým onemocněním a osob s vysokou mírou potřebné podpory* je uvedeno (jak poukazuje žalobce), že došlo ke vzniku týmu case managementu na sociálně-zdravotním pomezí ve struktuře PO HMP Centrum komunitních služeb Pro Život, se zaměřením na podporu osob se zdravotním postižením s vysokou potřebou podpory a osob s chováním náročným na péči (str. 97).

83. *Z Aktualizovaných metodických doporučení pro oblast plánování sociálních služeb* plyne, že MPSV vydalo podrobná doporučení, z nichž ve zkratce plyne, že realizace SPRSS zahrnuje naplňování opatření zaměřených na dostupnost všech druhů sociálních služeb a průřezová opatření ovlivňující správu sítě. Prioritou je zajistit síť služeb odpovídající potřebám obyvatel, včetně sledování kapacit, financí a kvality. Důležitá je také připravenost na finanční nejistoty a efektivní řízení výkonu služeb. Průběžně se sleduje naplňování opatření, identifikují se odchylky a navrhuje se úpravy, přičemž cílem není měnit charakter SPRSS, ale dosáhnout stanovených cílů. Do procesu jsou zapojeni poskytovatelé služeb i obce, a to nejen při tvorbě, ale i při realizaci SPRSS (viz str. 52 a 53 tohoto dokumentu).
84. *Z Informace ke vhodnému zařízení pro nezletilého (zpráva vypracovaná na žádost zákonného zástupce)* plyne, že MUDr. X. X., prim. Lůžkové části XXX uvedla, že dlouhodobě spolupracuje s odpovědnými úřady a organizacemi v nalezení vhodného zařízení pro M. (žalobce), který je od února 2024 připraven k dimisi, avšak do dne vyhotovení Informace odpovědné úřady místo ve vhodném sociálním zařízení pro nezletilého M. nevyhledaly. Jako

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

vhodné zařízení XXX doporučila domov pro osoby se zdravotním postižením či chráněné bydlení.

85. Z e-mailu B. B. z Dětského centra Paprsek, adresovaného právnímu zástupci žalobce ze dne 1. 12. 2025 plyne, že k dotazu právního zástupce žalovaného na možnost využití odlehčovací služby u nezletilého, 15. letého kluka s PAS+ a historií agresivního a nepředvídatelného chování, který je aktuálně už druhým rokem umístěn v XXX, B. B. uvedla: „Ačkoliv mladík spadá do naší cílové skupiny věkem, zásadní překážkou je v tomto případě podmínka zvládnutí pobytu v kolektivu. Vzhledem k Vámi popsané historii agresivního chování a potřebě vysoké míry individuální podpory, kterou naše zařízení nedokáže zajistit. Jsem velmi malá služba v 4 pokojovém bytě, bez stále možnosti pobytu venku, proto si troufám říci, že klienta není naše služba vhodná. Ráda bych vám byla více nápomocná, bohužel službě pro děti ale i dospělé s náročným chováním je velmi málo. Jak jsem ji říkala do telefonu, mohu vás jediné odkázat na organizaci Nautis nebo Děti úplňku (...)“.
86. Z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne XXX, č. j. XXX, plyne, že Obvodní soud Praha 5 ze zprávy opatrovníka nezletilého, Městské části Praha 5 ze dne 18. 2. 2025 zjistil, že dle závěrů obvodního soudu „[n]ezletilý je do současnosti hospitalizován v Dětské psychiatrické nemocnici XXX, je však připraven na přechod do sociálního zařízení. Není doporučeno jeho propuštění do domácího prostředí, neboť vyžaduje celodenní péči odborného personálu. Jeho rodiče ani nikdo jiný z rodiny nejsou schopni o nezletilého pečovat. Nezletilý zcela zřejmě vyžaduje speciální péči, kterou mu není rodina schopna vzhledem k jeho zdravotnímu stavu a poruchám chování zabezpečit, jeho převzetí do péče ze strany rodiny by mohlo znamenat ohrožení pro jednotlivé členy v případě, že by u nezletilého opětovně došlo k záchvatu agrese, který nelze ani za situace, kdy nezletilý je nyní medikován a jeho stav stabilizován, úplně vyloučit. Za této situace tedy soud konstatuje, že nezletilý se skutečně nachází v situaci, kdy zde jsou závažné důvody, pro které rodiče nemohou jeho výchovu zabezpečit. (...) Podmínky pro ústavní výchovu jsou tak u nezletilého sice splněny, chybí však zařízení, do kterého by mohl být umístěn.“
87. Z Vyjádření k žádosti o poskytování pobytové služby ICSS Odlochovice ze dne 9. 10. 2024 plyne, že otcí žalobce bylo ze strany ICSS Odlochovice sděleno, že kapacita DOZP je aktuálně zcela naplněna.
88. Z Usnesení Zastupitelstva hl. m Prahy č. 15/45 ze dne 20. 6. 2024, k návrhu na změnu zřizovací listiny příspěvkové organizace hl. m. Prahy Centrum komunitních služeb Pro život včetně Důvodové zprávy a Přílohy č. 1 k důvodové zprávě plyne, že Vymezení hlavního účelu a předmětu činnosti této organizace bylo doplněno o „Zajištění sociální práce metodou case managementu pro osoby se zdravotním postižením s chováním náročným na péči nebo potřebou vysokointenzivní podpory na území hl. m. Prahy“.
89. Z dokumentu Nové kapacity služeb pro osoby s PAS se podává, že Národní ústav pro autismus, z. ú. Realizuje projekt s názvem „Nové kapacity služeb pro osoby s PAS“, č.: CZ/31.6.0/0.0/0.0/22_044/0008281, přičemž cílem projektu je vybudovat materiálně technické zázemí pro provoz sociální služby domov se zvláštním režimem v obci Měšice. Budovaná kapacita je určena pro zajištění celoročního bydlení prostřednictvím sociální služby domov se zvláštním režimem pro dospělé a dospívající osoby s autismem (15+) doplněný o odlehčovací službu.
90. Z listiny 1. Výzva k doplnění informací – Komentář k hodnocení, Registrační číslo projektu CZ.31.6.0/0.0/0.0/22_044/0010476, Název projektu Modrý klíč o.p.s. – výstavba domova pro osoby se zdravotním postižením, žadatel Modrý klíč OPS vyplývá, že žádost o přezkum

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

negativních výsledků z fází hodnocení a výběru projektů byla shledána zcela nedůvodnou, s odůvodněním, že žadatel na uvedené adrese Smolkova 567/2, Praha 4 – Kamýk a dále i na adrese Smolkova 566/4, Praha 4 – Kamýk poskytuje více sociálních služeb, pobytovou a ambulantní formou. Budovy jsou situovány vedle sebe a jsou součástí rozlehlého areálu, ve kterém je žadatelem zamýšleno vybudování nové budovy pro poskytování DOZP, jejíž výstavba je též hlavní aktivitou projektu. Přezkumná komise přisvědčila stanovisku Odboru koncepce sociálních služeb a sociální péče MPSV, že žadatel nesplnil Věcné podmínky pro realizaci projektu pobytových služeb péče v rámci Národního plánu obnovy spočívající v nedodržení podmínek, že jiný bytový či rodinný dům s maximálně 12 klienty se může nacházet ve stejné, případně navazující či přetínající ulici, avšak musí být vzdálen nejméně 250 (+-10 %) m vzdušnou čarou od hranice pozemku zmíněného objektu (tolerance 10 %).

91. Z dokumentu *Registr poskytovatelů sociálních služeb – Týdenní stacionáře – Modrý klíč, o. p. s.*, plyne, že tento poskytovatel poskytuje sociální službu pro věkovou kategorii klientů od 3 do 64 let, pro Cílovou skupinu Osoby s kombinovaným postižením, Osoby s mentálním postižením, Formy poskytování služeb – Pobytová. Počet lůžek: 22, do 31. 12. 2021 je kapacita služby 27 klientů, od 1. 1. 2022 je kapacita služby 22 klientů.
92. Z dokumentu *Registr poskytovatelů sociálních služeb – Týdenní stacionáře – Sluneční domov o.p.s.*, plyne, že tento poskytovatel poskytuje sociální službu pro věkovou kategorii klientů od 7 let, pro Cílovou skupinu Osoby s kombinovaným postižením, Osoby s mentálním postižením, Formy poskytování služeb – Pobytová. Počet lůžek: 14.
93. Z dokumentu *Registr poskytovatelů sociálních služeb – Dětské centrum Paprsek.*, plyne, že tento poskytovatel provozuje zařízení Denní stacionář Hloubětín, Denní stacionář Vokovice, Denní stacionář Prosek, Domov Horní Měcholupy, Domov Vokovice, Domov Žižkov, Odlehčovací služba Vršovice.
94. Z *webových stránek DC Paprsek, Odlehčovací služba Vokovice* plyne, že cílová skupina jsou lidé s mentálním a kombinovaným postižením a autismem ve věku od 16 do 45 let, denní kapacita je 8 klientů, z toho maximálně 7 klientů v pobytové službě. Pobytová služba je otevřena nepřetržitě, kromě Vánoc. Ambulantní službu mohou klienti využít od 8.00 do 20.00.
95. Ze článku *Praha prodá Diakonii ČCE za symbolickou cenu pozemky ve Stodůlkách* plyne, že Rada hlavního města Prahy dnes souhlasila s prodejem čtyř pozemků ve Stodůlkách společnosti Diakonie ČCE - středisko Praha za symbolickou cenu 4 635 Kč včetně DPH. Společnost na nich chce stavět Domov se zvláštním režimem pro osoby s poruchou autistického spektra. Prodej ještě musí schválit Zastupitelstvo hl. m. Prahy.
96. Ze článku *Praha pošle téměř 5 milionů Kč na další úpravy prostor v již rozšiřovaném objektu Dětského centra Paprsek* plyne, že pražští radní schválili poskytnutí finančních prostředků na rok 2023 + pro příspěvkovou organizaci hl. m. Prahy Dětské centrum Paprsek, a to ve výši 4 832 000 Kč. Finance mají putovat na rekonstrukci prvního nadzemního podlaží objektu střediska DAR, který se nachází v Praze 6. Zde tato organizace provozuje denní stacionář pro děti a mladé dospělé s vážnými vývojovými problémy, s mentálním a kombinovaným postižením a poruchami autistického spektra.
97. Ze *Smlouvy o smlouvě budoucí o poskytnutí služby sociální péče ze dne 23. 2. 2026* plyne, žalobce zastoupen otcem a matkou uzavřel smlouvu o smlouvě budoucí o poskytování služby sociální péče podle § 90a Zs s budoucím poskytovatelem služby sociální péče XXX

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

98. Z materiálu *nedostatek pracovníků v sociálních službách II. ze dne 28. 1. 2025* mmj. plyne, že 59 % respondentů nemělo dostatek pracovníků, 3 019 zaměstnanců chybí v sektoru sociálních služeb, pracovníci v sociálních službách jsou nejobtížněji obsazované pozice.
99. Z listinného důkazu *Intervence třetí osoby Naděje pro děti úplňku*, z. s. se podává, že tato nezisková organizace poukazovala na nedostupnost sociálních služeb pro lidi s autismem a těžším funkčním postižením s tím, že na území Prahy v letech 2020-2026 vzniklo přibližně 5 nových míst v podpoře samostatného bydlení, jedno místo v chráněném bydlení, 12 míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením, 8 míst v domově se zvláštním režimem a jedno místo v odlehčovací službě. Celkově se jedná v průměru o přibližně 4 místa ročně pro lidi s poruchou autistického spektra v kombinaci s intelektovým postižením a náročným chováním. Tento počet se dle Děti úplňku nachází výrazně pod poptávkou. Děti úplňku provozují Centrum advokační podpory (CAP). Za necelý rok existence se na CAP obrátilo 22 pečujících z celé republiky, kteří se potýkají s nedostupností sociálních služeb. Šest z těchto 22 pečujících řeší nedostupnost služeb přímo v hl. městě Praze, což je nejvíce ze všech krajů. Praha se zároveň vyznačuje specifickou skladbou sociální služeb. Historicky se podstatná část péče nachází mimo území hlavního města (např. Krásná Lípa, Horní Poustevny, Terezín), což vede z důvodu umístění služeb do vnitřních periferií a na okraj republiky k častému zpřetrhání vazeb člověka s neurovývojovým postižením s jeho rodinou, nejbližším okolím a známým prostředím. Dle Děti úplňku je tento postup v rozporu s § 95 odst. 1 písm. g), h) ZoSS. Dle Děti úplňku je dále Praha dlouhodobě pasivní z hlediska komunikace s pečujícími. Dále podrobně popsaly dopad nedostupnosti služeb na rodiny a pečující. Dále uvedly, že v české realitě existují dva základní vhodné modely sociální služby vedoucí k osamostatnění: I. pobytová služba komunitního typu s omezeným počtem klientů a přirozenou strukturou domácností kopírujících rodinný život (maximálně pro 4-6 klientů); II. podpora samostatného bydlení, kdy člověk bydlí ve vlastním či nájemném bydlení a je v potřebném rozsahu podporován docházející terénní službou. Týdenní stacionáře (a také denní stacionáře a centra denních služeb) lze považovat pouze za služby odlehčovací. Jejich účel primárně spočívá v možnosti rodiče si od péče na poměrně krátký časový úsek odpočinout anebo docházet do práce. Týdenní stacionáře však nikdy nemohou naplnit nejdůležitější cíl sociálních služeb v případě lidí s neurovývojovým onemocněním, tj. osamostatnění a adaptaci v nové životní realitě. Z pohledu Děti úplňku je proto pro osamostatnění jedinou vhodnou sociální službou celoroční pobytová služba komunitního typu nebo vlastní bydlení s podporou terénní služby. Ve střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb na území hlavního města Prahy na období 2025-2027 se v bodě 2.4.4. zdůrazňuje primárně role odlehčovacích sociálních služeb. Ty však z výše uvedených důvodů jsou vhodné a důležité pouze pro určitou životní etapu, avšak nikoliv jako dlouhodobé řešení pro rodiny pečující o dospělé s neurovývojovým postižením.
100. V tabulce *Průzkum kapacity zařízení typu pobytových sociálních služeb pro lidi s PAS+ zřizovaných hl. městem Praha* je vyjmenováno celkem 18 pobytových služeb typu DZR, DOZP, ChB, TS a odlehčovací pobytová služba. U všech je uvedena plná kapacita, u jednotek z těchto zařízení jsou uvedeni také zájemci čekající v pořadí (DZR Diakonie - ČCE Daniela, 17 v pořadí; DOZP Rudné u Nejdku 40 v pořadí; DZR Krásná Lípa, 160 v pořadí; DOZP Modrý klíč o.p.s. 115 v pořadí; Diakonie – Chráněné bydlení Zvonek, 20 v pořadí; DOZP Ruka pro život o.p.s., 14 v pořadí).
101. Ze *Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na území hlavního města Prahy na období 2025–2027, aktualizace k 1. 1. 2026*, plyne, že byla identifikována minimální potřeba 50

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

kapacitních jednotek pro DOZP. V poznámce Priorita je uvedena cílová skupina děti, PAS +, osoby s tělesným znevýhodněním (pouze služby komunitního typu). Z doprovodného textu plyne, že „[p]ři identifikaci potřeb obyvatel hl. m. Prahy ve vztahu k zajištění dostupnosti kapacit sociálních služeb lze vycházet z celé řady datových souborů. Jedná se primárně o demografická data (viz podkapitola 2.2), včetně statistických údajů o počtu příjemců peněžitých dávek (viz oddíl 2.2.6) či údajů poskytovatelů sociálních služeb o počtu odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (viz oddíl 2.2.7), a dal. Informace o potřebách byly dále získány z práce case managementu realizované na odboru SOV MHMP (období 01. 10. 2019–30. 06. 2023), z jednání s rodinnými příslušníky uživatelů a zájemců o sociální služby a v neposlední řadě na základě průběžných jednání a spolupráce s MČ. Na základě výše zmíněných statistických dat a informací zpracoval odbor SOV MHMP souhrn identifikovaných potřeb obyvatel HMP, který je vyjádřen v kapacitních jednotkách v jednotlivých druzích sociálních služeb podle ZSS.“ Obdobným způsobem byly identifikovány potřeby (50 kapacitních jednotek) v původní (neaktualizované) verzi SPRSS 2025-2027.

102. Dle Vyjádření k dostupnosti na území hl. m. Prahy pro rodinu XXX a pro lidi s autismem a chováním náročným na péči XXX (XXX) „proběhlo také diagnostické vyšetření u mladšího syna T. (8 let), přičemž diagnóza PAS byla potvrzena. (...) Aktuálně není udržitelné, aby se rodina se 2 dětmi s autismem a chováním náročným na péči ve věku 15 a 8 let pečovala souběžně o oba syny doma udržitelně a dlouhodobě pouze s občasnou pomocí ambulantních a terénních sociálních služeb.“ Vyjádření nadto poukazuje na „extrémní“ psychickou náročnost péče, konflikt potřeb obou chlapců a absenci zastupitelnosti rodiny v péči. Vyjádření poukazuje na dopady v podobě psychického a fyzického vyčerpání pečujících, postupně ubývajících kapacitu pečovat, stupňující se stres obou chlapců, výrazné ohrožení sociálním vyloučením celé rodiny a riziko opakované sociální hospitalizace. Vyjádření poukazuje na nedostatek služeb sociální péče pro děti ani dospělé s autismem s tím, že v Praze jsou pouze 2 týdenní stacionáře (Modrý klíč a Sluneční domov), do jejichž cílové skupiny spadá 15 letý muž s PAS+, přičemž jejich kapacity „jsou ale beznadějně zaplněné a čekací doba obvykle přesahuje rok“. Denní stacionáře by „připadaly v úvahu 3“, avšak s čekací dobou „minimálně rok, a to i v případě, kdy rodina potřebuje využít třeba jenom 1 den v týdnu“.
103. Ze Žádosti o poskytování sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením Paprsek p. o. Velké Opatovice plyne, že tato žádost byla datována a podepsána dne 16. 10. 2024. Její součástí je vyjádření lékařky MUDr. M. Ž. ze dne 8. 10. 2024.
104. Z dopisu Volná kapacita v pobytové službě – Domov pro osoby se zdravotním postižením ze dne 14. 8. 2025 plyne, podepsána Ing. Bc. R. S., ředitelka, Centrum služeb pro rodinu a dítě a dětský domov Charlotty Masarykové, informovala vedoucí OSPOD Praha 5 Mgr J. K. o jednom volném místě v bytě rodinného typu na Černém Mostě s kapacitou 4 lůžek. Žalobce k tomu dále připojil „Žádost o přijetí“ ze dne 5. 3. 2024. Z e-mailu ze dne 8. 9. 2025, od Mgr. D. Ch., Sociální pracovnice DOZP, adresovaného N. R., se podává, že po obdržení přílohy žádosti bylo N. R. sděleno: „Vaše žádost je v tento moment kompletní a je zařazena do Pořadníku zájemců“ s tím, že byl evidován souběh několika žádostí a bylo plánováno sociální šetření u jednoho ze zájemců. E-mail je uzavřen konstatováním, že „[p]okud volné místo zůstane nadále volné, budu Vás kontaktovat s návrhem termínu pro osobní setkání“.
105. Ze Žádosti o poskytování sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením Integrované centrum pro osoby se zdravotním postižením Horní Poustevna plyne, že tato žádost byla datována a podepsána dne 16. 10. 2024. Její součástí je vyjádření lékařky MUDr. M. Ž. ze dne 8. 10. 2024.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

106. Z *Vyjádření k žádosti o poskytování pobytové služby ICSS Odlochovice ze dne 9. 10. 2024* plyne, že otec žalobce byl vyrozuměn o tom, že kapacita DOZP je zcela naplněna, přičemž žalobce bude veden v seznamu žadatelů o sociální službu DOZP.
107. Z *Doporučení školského poradenského zařízení XXX ze dne 22. 8. 2025* plyne, že T. (mladší bratr žalobce) „má susp. diagnózu poruchy autistického spektra, aktuálně probíhá ukončování diagnostického procesu“. Ve zprávě (formulářového typu) jsou dále uvedeny „Závěry vyšetření žáka podstatné pro vzdělávání a pobyt žáka ve škole“, „Podpůrná opatření“ a „Podpůrná opatření jiného druhu“. Doporučení zpracovala PaedDr. V. Č., speciální pedagog, Mgr. A. P., psycholog.
108. Ze *screenshotu příspěvku na sociální síti „XXX“, datováno dnem 14. 11.*, plyne, že otec žalobce se rozhodl „vzít věci do vlastních rukou“, a protože „v celé ČR není dostupné místo, kde by mu mohli poskytnout odpovídající péči“, „[z]e svých soukromých prostředků postavil v XXX dům, který se v příštím roce stane novou pobytovou službou pro čtyři mladé lidi s poruchou autistického spektra“.
109. Otec žalobce vypověděl, že mladší syn T. má také autismus, někde uprostřed, komunikuje, mluví, ale ne všemu rozumí, je s tím spojená mentální retardace a jsou s tím spojeny další rysy autismu, jako neschopnost sociálních vazeb. Jeho autismus není lehčí, ale spíš střední až těžší. Mluví, nemá oční kontakt, špatně komunikuje, nerozvíjí se přirozeně jako většina dětí a i přes nekonečné úsilí to nikam nevede. K diagnóze to šlo od chvíle, kdy šel do školy, což je rok a půl zpátky. Náročnost na péči o mladšího je v porovnání se zdravým dítětem enormní a souběh těch dvou jim znemožňuje existovat. Souběh péče o oba autistické syny je nemožný, rodina přestane být provozuschopná. Týdenní stacionář je pro chod rodiny vyloučený. Ze seznamu OSPODu, kde bylo zařízení 100, už paní F. (poznámka soud-pracovnice OSPOD) vyškrtala 90 %, jelikož nejsou cílová skupina, oslovili to, na čem se domluvili s paní z OSPODu, a tam věkem nebo postižením žalobce nesplňoval kritéria. Otec žalobce byl schopen nashromáždit finanční zdroje, které umožňují postavit DOZP, budou tam 4 klienti, náročnost na provoz je mezi 3 a 4 miliony ročně, musí tam být zastupitelnost, je tam třísměnný provoz asistentů a kraj se podílí na dofinancování.
110. K případovému setkání ze dne 5. 9. 2024 otec žalobce uvedl, že žádné konkrétní zařízení, kde by mohl být žalobce umístěn 3 měsíce, nedostali. Nikdo mu neřekl, že má oslovit Modrý klíč.
111. Ke kombinaci otec žalobce uvedl, že o tom neuvažoval, neboť si týdenní stacionář/odlehčovací služby v souběhu mohl zařídit vlastními silami, ale už to nedávalo s ohledem na mladšího syna T. smysl. Ten čas by byl tak neproduktivní, že by si ani nedošli na nákup.
112. Svědkyně PhDr. E, vedoucí oddělení sociálních služeb, vypověděla, že se žalovaný o situaci žalobce dověděl v říjnu 2023 od ředitelky Děti úplňku, obratem svolal první případovou konferenci s otcem žalobce, zástupci OSPOD a lidmi, kteří plánují sociální služby, a druhé setkání proběhlo v roce 2024.
113. Na případovém setkání v roce 2023 bylo dle svědkyně konstatováno, že zdravotní stav žalobce neumožňuje využívat sociální služby a nebyl natolik stabilizovaný, aby bylo možné propuštění z léčebny. V roce 2024 se situace posunula, a proto se hledaly vhodné služby. Druh služeb, který otec žalobce požadoval, neměl v tu chvíli volnou kapacitu, avšak v Horní Poustevně byl žalobce vyhodnocen jako nejpotřebnější a byl první v pořadníku. Pořadníky

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

fungují jenom jako seznam zájemců, pořadí není zcela relevantní, vždy se posuzuje aktuální nepříznivá sociální situace lidí v pořadí. Praha nabízela alternativní služby tak, aby byla možnost zajistit žalobci péči v kombinaci domácího prostředí a odlehčovacích služeb, případně stacionárních služeb na území hlavního města. Doporučovali odlehčovací služby, které minimálně na čtvrt roku dokážou zastabilizovat situaci v rodině a pomohou ji řešit, než se uvolní místo v pobytové službě. Otec odmítal (byť na víkend) brát žalobce domů, proto nedoporučovali službu týdenního stacionáře. V běžném kontextu by i tahle služba byla vhodná. V požadavcích otce a v návrhu XXX se vyskytuje chráněné bydlení, což je služba pro dospělé a pro dítě není vhodná. Kraj se nemá jak dovědět o podaných žádostech. Službu nelze obdržet bez podání žádosti, protože organizace až po obdržení žádosti provede sociální šetření a zhodnotí konkrétní situaci daného žadatele. Ani ve chvíli, kdy organizace sdělí, že nemají volnou kapacitu, to není důvod pro nepodání žádosti.

114. K seznamu zařízení oslovených otcem svědkyně uvedla, že pro většinu těchto zařízení není žalobce cílovou skupinou. Chybějící sociální služby pro děti s PAS+ jsou téma od té doby, co má kraj povinnost zpracovávat zákon o sociálních službách (od roku 2015). Praha dlouhodobě vyhledává vhodné objekty pro tvorbu pobytových kapacit, avšak projekty byly zamítnuty, protože nesplňují náležitosti komunitní služby dle vyhlášky č. 505/2006 Sb.
115. Z provedeného dokazování tedy vyplynulo, že žalobce byl svěřen do společné péče rodičů, avšak kvůli závažným projevům autismu a agresivního chování byl následně hospitalizován, nejprve v XXX a následně v XXX. Žalobce má mladšího sourozence T., jež byl svěřen do střídavé péče otce a matky, a sourozence D., jež byl svěřen do péče matky. Sourozenec T. má dle XXX susp. diagnózu PAS, dle otce již byl diagnostikován. Otec má zároveň další syny J. a V. K situaci žalobce se dne 24. 10. 2023 konalo případové setkání, z nějž vyplynulo, že žalobce potřebuje dohled 24/7 a kompletní podporu, oslovené služby jej odmítly z důvodu nízkého věku, kapacity či náročnosti péče. Zástupkyně žalovaného na případovém setkání kladly důraz na potřebu dále aktivně hledat řešení návazné po XXX. Samotná XXX upozorňovala, že pro žalobce připraveného k propuštění nebylo vhodné zařízení nalezeno, v dopise ze dne 5. 2. 2024 upozorňovala, že rodina nebyla schopna vhodné podmínky zařídit. Obdobně se vyjadřovali také samotní rodiče žalobce.
116. Z druhého případového setkání ze dne 5. 9. 2024 pak vyplynulo, že dle XXX žalobce již byl stabilizovaný, klidný, nepotřeboval cílenou intenzivní zdravotní péči a byl vhodným klientem pro sociální služby. Zdravotní stav byl jiný než před rokem, jako řešení XXX připustila kombinaci domácí péče a týdenního stacionáře s podporou sociálních služeb. Žalovaný na tomto setkání navrhoval odlehčovací služby. MUDr. X. X. z XXX označila ve svém následném písemném vyjádření (Informace) za vhodné zařízení DOZP či chráněné bydlení. Dle Obvodního soudu pro Prahu 5 byly splněny podmínky pro nařízení ústavní výchovy, avšak chyběla vhodná zařízení. Otec žalobce na situaci reagoval tak, že ve spolupráci XXX vybudoval v XXX pobytovou službu pro 4 mladé lidi s poruchou autistického spektra. Dne 23. 2. 2026 pak žalobce uzavřel Smlouvu o smlouvě budoucí o poskytování služby sociální péče právě s XXX. Souběžnou péči o žalobce a mladšího bratra T. vnímá otec jako nemožnou z důvodu náročnosti na péči, na náročnost péče o dvě děti s poruchou autistického spektra poukazoval také XXX.
117. Ve vztahu k žalovanému z provedeného dokazování vyplynulo, že žalovaný při záměru realizace kapacit sociální péče ve Střednědobých plánech rozvoje sociálních služeb, včetně aktualizací (SRPSS 2022 – 2024, SRPSS 2025 – 2027) neopomněl osoby s PAS+, naráží však na objektivní překážky. Žalovaný zároveň čelí kritice neziskového sektoru (Děti úplňku),

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

který tvrdí, že na území Prahy v letech 2020-2026 vznikly přibližně 4 místa ročně pro lidi PAS+, tedy pod poptávanou kapacitou.

118. Za nadbytečné soud považoval provedení důkazu správním spisem Úřadu městské části Praha 5 a OSPOD Praha 5, neboť provedené dokazování stranami předloženými listinami, výsledkem otce žalobce a sociální pracovnice PhDr. E., včetně přednesů stran poskytly zcela dostačující podklad pro posouzení důvodnosti žaloby a rozhodnutí ve věci. Stejně tak soud neprovedl jako důkaz *Obecný komentář Výboru OSN pro práva dítěte č. 21 (CRC/C/GC/21)* a *Obecný komentář Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením, CRPD/C/18/1*, neboť je věcí soudu, aby znal právo.
119. Pro úplnost soud uvádí, že žalovaný vzal zpět návrh na výslech pracovnice OSPODu (svědkyně F.), soud o něm proto nerozhodoval.
120. Při posouzení soud vyšel z následující právní úpravy:
121. Dle § 38 ZoSS *služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem podpořit život v jejich přirozeném sociálním prostředí a umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí.*
122. Dle § 95 písm. a) ZoSS kraj *zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území.* Dle písm. d) *téhož ustanovení zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby, a informuje obce na území kraje o výsledcích zjištěných v procesu plánování; při zpracování plánu kraj přiblíží k informacím obce sděleným podle § 94 písm. e) a k údajům uvedeným v registru podle § 85 odst. 5.* Dle písm. g) *téhož ustanovení zajišťuje dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb.*
123. Dle Čl. 8 odst. 1 EÚLP *každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.* Dle odst. 2 *téhož ustanovení státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.*
124. Dle Čl. 7 odst. 1 CRPD *státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, přijmou veškerá nezbytná opatření, aby dětem se zdravotním postižením zaručily plné užívání všech lidských práv a základních svobod na rovnoprávném základě s ostatními dětmi.* Dle odst. 2 *téhož ustanovení při jakékoliv činnosti týkající se dětí se zdravotním postižením musí být předním hlediskem nejlepší zájem dítěte.* Dle odst. 3 *téhož ustanovení státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, zabezpečují dětem se zdravotním postižením, na rovnoprávném základě s ostatními dětmi, právo svobodně vyjadřovat své vlastní názory ve všech záležitostech, které se jich dotýkají, přičemž se jejich názorům musí věnovat náležitá pozornost odpovídající jejich věku a zralosti, a při realizaci tohoto práva jim poskytují pomoc přiměřenou jejich zdravotnímu postižení a věku.*
125. Dle Čl. 19 CRPD *státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, uznávají rovné právo všech osob se zdravotním postižením žít v rámci společenství, s možnostmi volby na rovnoprávném základě s ostatními, a přijmou účinná a odpovídající opatření, aby osobám se zdravotním postižením usnadnily plné užívání tohoto práva a jejich plné začlenění a zapojení do společnosti,*

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

mimo jiné tím, že zajistí, aby: a) osoby se zdravotním postižením měly možnost si zvolit, na rovnoprávném základě s ostatními, místo pobytu, kde a s kým budou žít a nebyly nuceny žít ve specifickém prostředí; b) osoby se zdravotním postižením měly přístup ke službám poskytovaným v domácím prostředí, rezidenčním službám a dalším podpůrným komunitním službám, včetně osobní asistence, která je nezbytná pro nezávislý způsob života a začlenění do společnosti a zabraňuje izolaci nebo segregaci; c) komunitní služby a zařízení určená široké veřejnosti byly přístupné, na rovnoprávném základě s ostatními, i osobám se zdravotním postižením a braly v úvahu jejich potřeby.

126. Dle Čl. 2 odst. 1 CRC státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, se zavazují respektovat a zabezpečit práva stanovená touto úmluvou každému dítěti nacházejícímu se pod jejich jurisdikcí bez jakékoli diskriminace podle rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního, etnického nebo sociálního původu, majetku, tělesné nebo duševní nezpůsobilosti, rodu a jiného postavení dítěte nebo jeho rodičů nebo zákonných zástupců.
127. Dle Čl. 23 odst. 1 CRC státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají, že duševně nebo tělesně postižené dítě má požívat plného a řádného života v podmínkách zabezpečujících důstojnost, podporujících sebedůvěru a umožňujících aktivní účast dítěte ve společnosti. Dle odst. 2 téhož ustanovení státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají právo postiženého dítěte na zvláštní péči, v závislosti na rozsahu existujících zdrojů podporují a zabezpečují oprávněnému dítěti a osobám, které se o ně starají, požadovanou pomoc odpovídající stavu dítěte a situaci rodičů nebo jiných osob, které o dítě pečují. Dle odst. 3 téhož ustanovení uznávají zvláštní potřeby postiženého dítěte se pomoc v souladu s odstavcem 2 poskytuje podle možností bezplatně, s ohledem na finanční zdroje rodičů nebo jiných osob, které se o dítě starají, a je určena k zabezpečení účinného přístupu postiženého dítěte ke vzdělání, profesionální přípravě, zdravotní péči, rehabilitační péči, přípravě pro zaměstnání a odpočinku, a to způsobem vedoucím k dosažení co největšího zapojení dítěte do společnosti a co nejvyššího stupně rozvoje jeho osobnosti, včetně jeho kulturního a duchovního rozvoje.
128. Dle Čl. 37 CRC státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečí, aby a) žádné dítě nebylo podrobeno mučení nebo jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Za trestné činy spáchané osobami mladšími osmnácti let nebude ukládán trest smrti a trest odnětí svobody na doživotí bez možnosti propuštění na svobodu; b) žádné dítě nebylo nezákonně nebo svévolně zbaveno svobody. Zatčení, zadržení nebo uvěznění dítěte se provádí v souladu se zákonem a používá se pouze jako krajní opatření a na nejkratší nutnou dobu; c) s každým dítětem zbaveným svobody bylo zacházeno s lidskostí a s úctou k vrozené důstojnosti lidské bytosti a způsobem, který bere ohled na potřeby osoby daného věku. Především musí být každé takové dítě umístěno odděleně od dospělých, ledaže by se uvážilo, že neoddělovat je od dospělých je v jeho vlastním zájmu, a s výjimkou závažných okolností musí mít právo udržovat písemný a přímý styk se svou rodinou; d) každé dítě zbavené svobody mělo právo okamžitého přístupu k právní nebo jiné odpovídající pomoci, jakož i právo odvolávat se k soudu nebo jinému pravomocnému, nezávislému a nestrannému orgánu proti rozhodnutí o odnětí svobody a v každém takovém případě na přijetí neodkladného rozhodnutí.
129. Žaloba není důvodná.
130. Soud se předně zabýval podmínkami řízení. Při posuzování přípustnosti zásahové žaloby vyšel z posloupnosti vymezené rozsudkem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, body 61 až 66. Rozsudek rozšířeného senátu byl sice následně zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, ale

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

důvody zrušení se netýkaly úvah při posuzování přípustnosti zásahové žaloby. Soud proto závěry rozšířeného senátu v tomto rozsahu respektoval a posoudil, zda byla žalobkyně procesně legitimována k podání zásahové žaloby; zda žalovaný měl při tvrzeném zásahu postavení správního orgánu; zda žalobkyně vyčerpala jiné právní prostředky ochrany nebo nápravy; a zda byla zásahová žaloba podána včas.

131. Povinnost dle § 95 písm. g) ZoSS je svěřena krajům. Žalovaným v nyní projednávané věci je hlavní město Praha, přičemž dle § 16 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, patří do samostatné působnosti hlavního města Prahy také záležitosti, které jsou zvláštními zákony svěřeny krajům. Žalovaný je proto pasivně procesně legitimovaným účastníkem řízení o zásahové žalobě.
132. Soud považoval původní i změněný žalobní petit za dostatečně určitý. Jednotlivé služby sociální péče jsou vyjmenovány v §38an ZoSS. S ohledem na obsah formulaci žalobního petitu se nabízí hned několik institutů dle ZoSS, a to minimálně žalovaným uváděné domov pro osoby se zdravotním postižením dle § 48 ZoSS či chráněné bydlení dle § 51 ZoSS, které obojí spočívají v poskytnutí pobytových služeb. Žalobcem formulovaný petit ostatně odpovídá požadavkům judikatury, podle níž se žalobce nemůže domáhat poskytnutí konkrétní služby sociální péče v požadovaném časovém horizontu na vymezeném působí, může ale požadovat, aby mu byly určitý druh nebo forma sociální služby nebo jedna obecně vymezená sociální služba dostupné (viz níže, srov také rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. 4. 2025, čj. 31 A 51/2024-392, bod 52).
133. Soud dále konstatuje, že žalobce neměl (ve vztahu k původnímu petitu) k dispozici jiné právní prostředky ochrany nebo nápravy, jimiž by se mohl ochrany tohoto veřejného subjektivního práva domáhat, neboť žalobce nemá k dispozici jiné prostředky ochrany přímo před orgány veřejné správy. Zároveň nemohl využít jiného žalobního typu než právě žaloby na ochranu před nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., neboť žalovaný nevydal správní rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., nevedl správní řízení, jež má vyústit ve vydání rozhodnutí nebo osvědčení ve smyslu § 79 s. ř. s., nejedná se ani o opatření obecné povahy a na případ žalobce nedopadá ani žádný jiný z návrhových typů přípustných dle s. ř. s.
134. Žalobcem tvrzený zásah (před úpravou petitu) měl charakter trvajících zásahu (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18 [N 94/89 SbNU 387], bod 38), neboť spočíval ve tvrzeném déletrvajícím protiprávním nekonání veřejné správy. V případě neukončeného trvajících zásahu (před úpravou petitu) pak počíná běžet lhůta k podání žaloby každý den znovu (srov. tamtéž, bod 36). Žaloba proto byla podána včas.
135. Podáním ze dne 24. 2. 2026 žalobce navrhl změnu petitu s tím, že formálně byl zásah ukončen dne 23. 2. 2026, což doložil Smlouvou o smlouvě budoucí o poskytnutí služby sociální péče ze dne 23. 2. 2026. Soud na jednání dne 22. 4. 2026 proto připustil změnu petitu zásahové žaloby ze zápůřčí na deklaratorní podle § 95 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.
136. Podmínky řízení o zásahové žalobě tak byly splněny. Soud proto přikročil k věcnému přezkumu.
137. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu poskytne soud ochranu před nezákonným zásahem tehdy, je-li žalobce přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt jen jediná z

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (srov. rozsudek NSS ze 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS).

138. Dle první podmínky musí být žalobce zásahem přímo zkrácen na svých právech. Zásahem nemůže být úkon, který není dostatečně individualizován, který působí obecně, tedy ve vztahu ke komukoliv. Zákon tedy nepovoluje *actio popularis*, žalobu na ochranu práv třetích osob. Nelze proto žalovat nezákonný zásah, kterým byl zkrácen na právech někdo jiný než žalobce (viz [KÜHN, Zdeněk a Tomáš KOCOUREK. § 82 Žalobní legitimace. In: KÜHN, Zdeněk, Tomáš KOCOUREK aj. Soudní řád správní: Komentář [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2025-4-17]. ASPI_ID KO150_2002CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.]).
139. Naopak znění § 82 s. ř. s. nevylučuje, že zásah může směřovat současně proti vícero osobám, nebrání ani „strategické litigaci“. Vyhovění takové žalobě je však možné pouze tehdy, pokud navzdory obecné povaze problému, na nějž chce žaloba formou strategické litigace upozornit, unese konkrétní žalobce břemeno tvrzení konkrétní nezákonnosti ve smyslu 3. podmínky, která přímo dopadá do jeho práv ve smyslu prvních dvou podmínek a 5. podmínky (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2023, čj. 9 As 116/2022-166, č. 4459/2023 Sb. NSS, Klimatická žaloba I, bod 90).
140. V dané věci žalobě uvedl, že je na svých právech zkrácen jak individuálně, tak jako příslušník skupiny dětí s PAS+. Byť tak žaloba naznačuje splnění znaků strategické litigace (žalobce poukazuje na obecný problém), ze žalobní argumentace vyplývá, že žalobce se domáhal ochrany svých vlastních veřejných subjektivních práv, neboť zásah spatřoval konkrétně v tom, že žalovaný nevytvořil příležitost pro žalobce uzavřít smlouvu o poskytování sociálních služeb s vhodným poskytovatelem, resp. (po změně petitu) že mu žalovaný v období od 5. 2. 2024 do 23. 2. 2026 nezajistil vhodnou pobytovou službu sociální péče komunitního charakteru.
141. Žalobce tedy unesl břemeno tvrzení stran přímého zkrácení na svých právech. (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2023, čj. 9 As 116/2022-166, č. 4459/2023 Sb. NSS, Klimatická žaloba I, bod 93). Z věcného hlediska pak není pochyb o tom, že postup žalovaného dopadá do individuální právní sféry žalobce přímo. První podmínka je proto splněna.
142. Podle druhé podmínky musí zásah krátit žalobce na jeho právech. Bez splnění tohoto předpokladu by posuzování nezákonnosti zásahu postrádalo smysl.
143. Žalobce spatřoval nezákonný zásah v opomenutí zajistit dostupnost pobytové služby sociální péče komunitního charakteru. Dovolával se při tom §§ 38 ve spojení s 95 písm. g) ZoSS. Na tomto místě je prvně nutno vyložit, jaká práva plynou jednotlivci z § 38 ZoSS. Judikatura Ústavního soudu dovodila, že právě „z § 95 písm. g) ve spojení s § 38 zákona o sociálních službách vyplývá povinnost kraje v samostatné působnosti zajišťovat, aby oprávněným osobám na jeho území, které se nachází v nepříznivé sociální situaci, byly dostupné vhodné služby sociální péče, a tato povinnost odpovídá veřejnému subjektivnímu právu dotčených oprávněných osob, včetně osob se zdravotním postižením, na zajišťování takové pomoci, tedy na zajišťování dostupnosti vhodných služeb sociální péče; toto právo je zakotveno jako součást § 38 zákona o sociálních službách (aby služby sociální péče mohly být poskytovány, musí nejdříve vůbec existovat, respektive být dotčeným osobám k dispozici)“ (cit. nálezní Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17 [N 10/88 SbNU 133], bod 50).

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

144. Podstatou veřejného subjektivního práva dle §§ 38 ve spojení s 95 písm. g) ZoSS je tedy zajišťování dostupnosti sociálních služeb, přičemž daná právní úprava zakládá jak povinnost veřejné moci zajišťovat dostupnost poskytování vhodných sociálních služeb, včetně služeb sociální péče (a za tím účelem činit přiměřená opatření), tak veřejné subjektivní právo (individuální nárok) na dostupné vhodné služby sociální péče (srov. tamtéž, body 50 a 52).
145. Podle stanoviska soudu je však třeba zmíněný nálezn Ústavního soudu nutno číst v jeho celku, neboť z daného ustanovení Ústavní soud dovodil toliko „esenciální požadavek, aby oprávněným osobám byly k dispozici vůbec nějaké služby sociální péče pro ně vhodné (byť nikoli nejlepší) a aby jim tyto služby umožnily vést alespoň elementárně důstojný život, bez automatického vyčlenění ze společnosti či ztráty veškeré osobní autonomie. Krom a nad rámec tohoto esenciálního požadavku má dále veřejná moc v rámci svých možností a svého uvážení činit přiměřené kroky k postupné plné realizaci tohoto práva, tedy k zajištění dostupnosti širokého spektra služeb sociální péče ve shodě s potřebami oprávněných osob. K zásahu do podstaty tohoto práva by mohlo dojít například v situaci, kdy by veřejná moc při zajišťování služeb sociální péče byla zcela nečinná či nečinila žádné přiměřené kroky; kdy by určitá oprávněná osoba dlouhodobě neměla k dispozici žádné vhodné sociální služby, které by jí umožňovaly elementárně důstojnou existenci; či kdy by veřejná moc ze svého zájmu zcela vyloučila potřebné sociální služby pro určité oprávněné osoby, například i pro osoby s atypickým zvlášť těžkým zdravotním postižením či problematickým chováním vyžadující náročnou péči a podporu. Při zajišťování dostupných sociálních služeb je veřejná moc povinna respektovat a dodržovat principy rovnosti osob a nediskriminace“ (cit. nálezn Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17 [N 10/88 SbNU 133], bod 47, zvýraznění doplněno soudem).
146. Zároveň nelze opomenout, že „[m]ožnost širší diskrece veřejné moci při realizaci sociálních práv odpovídá také skutečnosti, že tato práva na straně veřejné moci často vyvolávají tzv. progresivní (postupné) závazky (jako závazky pozitivní), tj. závazky podniknout v rámci svých možností kroky k uskutečnění sociálních práv, byť toho bude plně dosaženo až v budoucnu. Takový progresivní charakter dotčených práv je zřejmý též z úpravy práva na přiměřenou životní úroveň dle čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech a práva na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti dle čl. 19 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, zejména pokud jde o jeho složku dle písmena b), tj. požadavek na přístup osob se zdravotním postižením k sociálním službám různého charakteru (jinak však právo dle čl. 19 úmluvy implikuje i negativní závazky státu nezasahovat do svobody a autonomie osob; viz i obecný komentář Výboru pro práva osob se zdravotním postižením k čl. 19, citovaný výše, body 39 a následující)“ (cit. tamtéž, bod 46, zvýraznění doplněno soudem).
147. Ústavní soud dále zdůraznil, že „[p]otřeba sociálních služeb se samozřejmě v čase proměňuje a krajům (veřejné moci) musí být dána možnost na takové proměny reagovat a přizpůsobit se jim. V popsanych situacích proto nastupuje naléhavá povinnost kraje činit v reakci na novou situaci včasná přiměřená a cílená opatření směřující k zajištění dostupnosti odpovídajících sociálních služeb (tedy k vytvoření nabídky potřebných služeb), a to v přiměřeném časovém horizontu. Porušením této povinnosti by bylo, kdyby kraj v dané situaci zůstal dlouhodobě nečinný, například po dlouhé měsíce či léta by nepřijal žádné přiměřené a cílené kroky. Právě uvedené se přitom rovněž - ba tím silněji - uplatňuje i v situacích, kdy se objeví naléhavá potřeba osoby s těžším zdravotním postižením vyžadujícím náročnou péči; tyto osoby totiž patří mezi obzvláště zranitelné. Kraj nemůže zůstat netečným a rezignovat na svou povinnost jednat za účelem zajištění dostupnosti potřebné vhodné sociální péče pro osoby, které ji potřebují, ani v situaci, kdy o zmíněné osoby s těžším a náročným zdravotním postižením zprvu osobně pečují a je podporují

převážně jejich rodinní příslušníci, avšak později rodina péči o tyto osoby z různých důvodů přestane zvládat. Obzvlášť v takovém případě veřejná moc, včetně krajů, nesmí dotčené rodiny - jejich příslušníky se zdravotním postižením i ty bez něj - takříkajíc „nechat na holičkách.“ (cit. tamtéž, bod 51).

148. Úkolem kraje je tedy zabezpečit „aby oprávněným osobám odpovídající služby mohly být poskytovány, tedy aby jim byly k dispozici - aby vůbec existovala jejich dostatečná nabídka s odpovídající kapacitou. Stejně tak nejde o to, aby dotčené osoby měly přístup k sociální péči v konkrétní podobě přesně podle svých ideálních představ, například u konkrétního poskytovatele sociálních služeb; jde o to, aby existovaly a byly jim dostupné takové služby, které jsou adekvátní jejich stavu a situaci a mohou jim pomoci vést důstojný a co nejnezávislejší život, při zachování maxima osobní autonomie, bez sociálního vyloučení a při maximálním sociálním začlenění“ (cit. tamtéž, bod 54).
149. K přezkumu, zda došlo k zásahu do práv žalobce, je pak na místě užít test racionality (srov. tamtéž, bod 48). Soud podotýká, že tento test se sestává z následujících 4 kroků: 1) Vymezení jádra sociálního práva, tedy určitého esenciálního obsahu. 2) Zhodnocení, zda se zákon nedotýká samotného jádra sociálního práva. Pokud nikoliv, tak pokračuje v dalších krocích. Pokud ano, aplikuje standardní test proporcionality. 3) Posouzení, zda zákonná úprava sleduje legitimní cíl; či zda není svévolným zásadním snížením celkového standardu základních práv. 4) Zvážení otázky, zda zákonný prostředek použitý k dosažení legitimního cíle je rozumný (racionální), byť nikoliv nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší (viz KRATOCHVÍL, Jan. Test racionality: skutečně vhodný test pro sociální práva? Právník, 12/2015, dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2015/12/3.Kratochv%C3%ADl_12_2015.pdf, přistoupeno dne 27. 10. 2025).
150. Nejvyšší správní soud pak v rozsudku ze dne 9. 5. 2019, č. j. 3 Ads 151/206 – 117, uvedl, že k posouzení otázky, zda mohl žalovaný zasáhnout postupem zvoleným pro plnění povinností plynoucích z § 95 písm. g) ZoSS do práv žalobce „je nejprve nutno si ujasnit, jaký soubor opatření, jež jsou v kompetenci kraje (...) se pod obecným vymezením obsaženým v ustanovení § 95 písm. g) zákona o sociálních službách (...) vlastně skrývá. Je tedy nejprve třeba definovat, co vše může kraj pro zajištění sociálních služeb učinit, tyto kompetence je poté nutno zkonfrontovat s přijatým střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb pro rozhodné období, na tomto půdorysu je třeba vyhodnotit konkrétní skutkové okolnosti projednávané věci, vzít přitom v potaz faktory zmiňované v předchozím odstavci a teprve až poté lze učinit závěr, zda stěžovatel pochybil či nikoliv.“ Výše uvedenými faktory se pak dle NSS míní „především aktuální situace v oblasti sociálních služeb na úrovni jednotlivých obcí, nutnost zabezpečení různých skupin potřebných občanů a samozřejmě také požadavek transparentního a nediskriminačního rozdělování finančních prostředků, zvláště za situace, kdy jejich celkový objem je vzhledem k definovaným potřebám omezený“ (cit. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2019, č. j. 3 Ads 151/206 – 117, body 34 a 35, zvýraznění doplněno zdejším soudem).
151. Jak přiléhavě shrnul Krajský soud v Brně, soud bude vážit, zda jednání (nebo nečinnost) žalovaného nezasahuje do esenciální podstaty práva žalobce, zda není diskriminační a zda vyhovuje testu racionality. Ten spočívá v posouzení, zda tvrzený zásah má nějaký legitimní cíl, kterého dosahuje rozumným prostředkem, byť nutně nemusí jít o prostředek nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší. Současně soud vezme v úvahu, že za nezákonný zásah nelze označit jakýkoli nezákonný postup, ale pouze ten, který dosáhne určité intenzity. přihlédnutím k výše akcentovanému právu kraje na

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

samosprávu bude na místě žalobě vyhovět zpravidla pouze tehdy, dojde-li ze strany kraje k faktickému popření práva žalobce (dostupnost požadované sociální služby není dlouhodobě zajišťována) či k jeho diskriminaci (požadovaná sociální služba sice dostupná je, avšak nikoliv žalobci jako nositeli diskriminačního znaku) (viz. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. 4. 2025, čj. 31 A 51/2024-392, bod 53).

152. Soud zdůrazňuje, že výše uvedené právo nezahrnuje povinnost zajistit žalobci přístup k sociální službě v konkrétní podobě a v požadovaném časovém horizontu a na vymezeném území. Povinností žalovaného je činit přiměřené kroky k tomu, aby všem oprávněným osobám byly dostupné služby sociální péče. Při volbě konkrétních přiměřených kroků a podoby sociálních služeb má však žalovaný velkou míru uvážení, neboť o nic rozhoduje v rámci své samostatné působnosti (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2025, čj. 37 A 66/2024-108, body 67 až 69).
153. Jelikož potřeba sociálních služeb se v čase proměňuje a žalovaný má pouze omezené zdroje, má výše uvedená povinnost dlouhodobý charakter (viz níže). Žalovaný tedy primárně zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, přičemž musí brát v potaz zjištěné potřeby osob v nepříznivé sociální situaci na svém území, stejně jako dostupné finanční a jiné zdroje. Měl by postupně usilovat o dosažení ideální situace, tedy plné realizace práva těchto osob na to, aby měly k dispozici rozmanité služby sociální péče různého druhu, poskytující jim co největší podporu a minimální omezení, jak to jen omezené zdroje žalovaného umožňují. Z tohoto plánu musí žalovaný následně vycházet a v souladu s ním zajistit dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území (§ 95 písm. g/ ZoSS) a určit síť sociálních služeb (§ 95 písm. h/ ZoSS). Sociální služby přitom neposkytuje sám žalovaný, ale jednotliví poskytovatelé. Žalovaný pouze plánuje a administrativně zajišťuje jejich dostatečné kapacity a náležitou kvalitu v přiměřeném časovém horizontu (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 10. 4. 2025, čj. 37 A 66/2024-108, bod 69).
154. Obdobně dle závěrů Nejvyššího správního soudu je úkolem správních soudů toliko vyhodnotit, zda ze strany žalovaného došlo k zásahu do podstaty práva oprávněné osoby na zajištění dostupnosti služby sociální péče, tedy k úplné nečinnosti či rezignaci na jakékoliv přiměřené kroky v intenzitě, která by vedla k tomu, že by oprávněná osoba **dlouhodobě** (po dlouhé měsíce či léta) neměla k dispozici **žádné** vhodné (nikoli nejlepší) sociální služby, které by jí umožňovaly **elementárně důstojnou** existenci bez automatického vyčlenění ze společnosti či ztráty veškeré osobní autonomie. Správní soudy musí při přezkumu těchto otázek postupovat **zdrženlivě**, neboť se jedná o výkon samostatné působnosti žalovaného jako územního samosprávného celku a vyhovění žalobě by představovalo zásah do práva na samosprávu podle čl. 101 odst. 4 Ústavy ČR (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2026, čj. 3 Ads 62/2025-100, bod 20).
155. Ustanovení § 38 ZoSS (ve spojení s § 95 ZoSS) tedy nezakládá nárok na přístup k sociální péči v konkrétní podobě (pobytová komunitní), v určitém čase (celodenní) a na určitém místě. Obdobně takový nárok dle ustálené judikatury nezakládá čl. 19 CRPD (právo osob se zdravotním postižením na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti (srov. tamtéž, bod 27). Tím spíše pak dle zdejšího soudu nelze takový nárok dovozovat z obecně formulovaného čl. 7 CRPD, který toliko vytyčuje obecně formulovaný cíl rovnoprávnosti dětí se zdravotním postižením, zohledňování nejlepšího zájmu dítěte a právo takového dítěte svobodně vyjadřovat své vlastní názory. Z takto obecného ustanovení nárok žalobce na pozitivní plnění ve formě konkrétního typu požadované sociální služby dovodit nelze. Zároveň dané ustanovení s ohledem na svou obecnou formulaci nepřekonává výše

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

předestřený ustálený výklad § 38 ZoSS. Obdobně pak dle soudu nelze nárok na přístup k sociální péči v konkrétní podobě, v určitém čase a na určitém místě dovozovat z Čl. 2 odst. 1 ve spojení se Čl. 23 CRC, který výslovně právo postiženého dítěte na zvláštní péči navazuje na rozsah existujících zdrojů (Čl. 23 odst. 2 CRC). Pouze pro úplnost soud uvádí, že za zcela nepřiléhavý lze označit odkaz žalobce na Čl. 37 CRC, neboť žalobce není umístěn v XXX proti své vůli z rozhodnutí orgánu veřejné moci, nýbrž je v XXX hospitalizován s ohledem na vysokou náročnost péče o něj pro rodinu. Nic nesvědčí tomu, že by byl žalobce podroben mučení nebo jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

156. Subjektivní vnímání situace příbuznými dítěte s PAS+ jako neúnosné, resp. dostupných forem sociální péče jako nedostačujících, přitom automaticky neznamená, že se žalovaný dopustil nezákonného zásahu do podstaty práva na zajištění dostupnosti vhodné sociální služby. Jedná se o nedostatečnost z hlediska plného sejmутí zátěže z rodinných příslušníků žalobce, nikoliv však optikou plnění povinností plynoucích z § 38 ZoSS ve spojení s § 95 ZoSS. Dané ustanovení totiž *„neukládá vytvořit pro oprávněnou osobu konkrétní místo ‚šité na míru‘ jejím požadavkům, nýbrž zajistit osobám se zdravotním postižením nejzákladnější podmínky pro jejich důstojný život“* (cit. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2026, čj. 3 Ads 62/2025-100, bod 29). Do esenciálního obsahu sociálního práva tedy nemůže zasáhnout toliko to, že služba zcela neodpovídá požadavkům žalobce na nejméně omezující prostředí (srov. tamtéž, bod 30).
157. Dle NSS zároveň *„[a]ni skutečnost, že se (...) jedná o dítě, tedy osobu zranitelnou, u níž jsou správní orgány povinny brát zvláštní zřetel na jejich potřeby a míra jejich uvážení je obecně nižší, nemá za následek, že by měla být zcela negována diskrece žalovaného, jakým způsobem a do jaké míry sociální právo vyžadující pozitivní opatření veřejné moci naplňuje, respektive že by žalovaný byl povinen ve všem respektovat konkrétní požadavek stěžovatele ohledně způsobu poskytované péče“* (cit. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2026, čj. 3 Ads 62/2025-100, bod 29). Tyto závěry lze plně vztáhnout také na nyní projednávanou věc. Skutečnost, že žalobce patří mezi zranitelné osoby, sama o sobě nevede k závěru, že postup žalovaného byl nezákonným zásahem.
158. Soud shrnuje, že je esenciálním jádrem práva žalobce plynoucím z §§ 38 ve spojení s 95 písm. g) ZoSS (první krok testu racionality), aby žalobci byly k dispozici vůbec nějaké služby sociální péče pro něj vhodné (byť nikoli nejlepší) a aby mu tyto služby umožnily vést alespoň elementárně důstojný život, bez automatického vyčlenění ze společnosti či ztráty veškeré osobní autonomie.
159. Soud se s ohledem na výše předestřená východiska proto zabýval otázkou, zda byl v rozhodném období tento esenciální požadavek naplněn.
160. Žalobce v žalobě uváděl, že žalovaný opomenul činit kroky, které by vedly k naplnění účelu zákona a zajištění dostupnosti sociální služby pro žalobce. Konkrétně se domáhal zajištění dostupnosti pobytové služby sociální péče komunitního charakteru. V odůvodnění žaloby pak konkretizoval, že má jít o pobytovou službu, která bude zajišťována v bytě, bytovém domě nebo rodinném domě umístěném v běžné zástavbě obce a bude zajišťována takovým způsobem, aby umožňovala žalobci nezávislý způsob života odpovídající svou povahou běžnému životu osob jeho věku a bránila jeho segregaci.
161. Mezi stranami není sporu o tom, že žalobce má zdravotní znevýhodnění spočívající v poruše autistického spektra v kombinaci se středně těžkou poruchou vývoje intelektu a chováním

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

náročným na péči (PAS+). Žalobce tedy je osobou v nepříznivé sociální situaci (viz §1 odst. 1 a 3 písm. b/ ZoSS) a je tak nositelem veřejného subjektivního práva na to, aby mu byly dostupné služby sociální péče poskytované v nejméně omezujícím prostředí dle § 38 ZoSS.

162. Z provedeného dokazování vyplynulo, že na (v pořadí druhém) případovém setkání zástupci XXX jakožto instituce ošetřující žalobce uvedli, žalobce by „zvládnul“ kombinaci sociálních služeb a péče v rodině. Z tohoto stanoviska XXX je patrné, že u žalobce došlo ke změně jeho stavu k lepšímu. Podle závěru soudu není takové řešení možná ideální, avšak s ohledem na stanovisko XXX ze září 2024, jakožto instituce zajišťující odbornou péči o žalobce, má soud za to, že „nedostatky“ takového řešení nemohou dosahovat takové intenzity, aby by dané řešení nenaplnovalo výše předestřený požadavek, podle nějž mají být žalobci k dispozici alespoň nějaké sociální služby umožňující mu vést důstojný život.
163. Na tomto místě soud podotýká, že žalobcem předložené listiny, podle nichž XXX či pediatrička dříve doporučovali péči mimo domov (včetně *dopisu XXX ze dne 5. 2. 2024*, podle nějž rodina nebyla schopna vhodné podmínky zařídit), vznikly několik měsíců před (druhým) případovým setkáním v září 2024, z nějž vyplynulo (viz Zápis z případového setkání k situaci žalobce ze dne 5. 9. 2024), že žalobce kombinaci sociálních služeb a péče v rodině zvládne – tedy že toto řešení je pro žalobce nikoliv ideální, avšak alespoň elementárně dostačující. I pokud by tedy ještě v únoru 2024 nebyl zdravotní stav žalobce takový, aby umožňoval kombinovanou péči, dle vyjádření XXX na případovém setkání ze září 2024 již došlo ke změně. XXX totiž nově uváděla, že kombinovanou péči žalobce zvládne (zlepšení jeho stavu na témže případovém setkání ostatně zaznamenal i otec). Časové období mezi 5. 2. 2024 (od kdy byl žalobce připraven k dimisi) a 5. 9. 2024 (kdy již bylo řečeno, že žalobce pobyt u rodiny zvládne) přitom nepředstavuje tak dlouhý časový úsek, aby nedostupnost konkrétní žalobcem požadované pobytové sociální služby (DOZP, DZR, chráněné bydlení) nabyla intenzity zásahu do esenciálního jádra práva žalobce na zajištění takových služeb, které by mu umožnily vést alespoň elementárně důstojný život. Byť jde o období o délce sedmi měsíců, nelze pominout, že v této době se zdravotní stav žalobce průběžně natolik zlepšil, že z následného případového setkání již plynul závěr, že pobyt doma žalobce zvládne (nelze přitom určit přesně den, ke kterému došlo ke zlepšení zdravotního stavu, neboť jde o průběžný proces).
164. Na tomto závěru nemůže ničeho změnit ani *Stížnost na neuspokojivou situaci dětí* zaslaný XXX Mgr. K. Š. L., neboť ačkoli poukazuje na dlouhodobě neuspokojivou situaci dětí s trvalým pobytem na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje hospitalizovaných v XXX, neplyne z ní, že by konkrétně v případě žalobce bylo naprosto nezbytné (i po 5. 9. 2024) zajištění pobytové služby sociální péče, tedy že bez této služby by nebylo možné (pouze s kombinovanou péčí v rodině) pro žalobce vést alespoň elementárně důstojný život.
165. Obdobně návrh rodičů žalobce na nařízení ústavní výchovy ze dne 12. 7. 2024 je založen na dokumentech z roku 2023, resp. z února 2024. Soud tím nijak nezpochybňuje, že nastalá situace je pro rodinu žalobce náročná, avšak tuto skutečnost je nutno odlišit od otázky, zda je ke dnešnímu dni zajištění pobytové služby komunitního charakteru nezbytným opatřením k zajištění elementárně důstojného života žalobce. Skutečnost, že Obvodní soud pro Prahu 5 shledal (toliko v odůvodnění rozsudku ze dne 27. 2. 2025, č. j. 50 Nc 10502/2024-175, 68 P a Nc 175/2024) důvody pro nařízení ústavní výchovy, pak dle zdejšího soudu sama o sobě nesvědčí o tom, že došlo ze strany žalované k zásahu do esenciálního práva žalobce, tak jak jej soud vymezil výše, tedy že by pobytová služba požadovaná žalobcem (DOZP, DZR, chráněné bydlení) představovala minimální ústavně přijatelný standard nutný k

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

naplnění sociálního práva žalobce. Z odůvodnění předmětného rozsudku (jímž zdejší soud není vázán, viz § 52 odst. 2 s. ř. s. *a contrario*) nadto plyne, že Obvodní soud pro Prahu 5 nevycházel z úplného *Zápisu z případového setkání k situaci žalobce ze dne 5. 9. 2024*, ale toliko ze zprávy opatrovníka žalobce, který se mimo jiné zmínil o této případové konferenci.

166. Pokud jde o mladšího bratra žalobce (bratr T. k němuž otec žalobce uvedl při jednání s OSPOD, že by současnou péčí o žalobce a péčí o T. nezvládal) soud podotýká, že předmětem řízení je nyní toliko zásah do veřejných subjektivních práv žalobce, nikoliv jiných (byť jemu příbuzných či ve společné domácnosti žijících) osob. Jak již soud uvedl výše, ani případná nedostatečnost z hlediska plného sejmutí zátěže z rodinných příslušníků žalobce nezakládá sama o sobě porušení povinností plynoucích z § 38 ZoSS. Žalobce předložil zprávu XXX ze dne 22. 8. 2025, podle níž T. „*má susp. diagnózu poruchy autistického spektra, aktuálně probíhá ukončování diagnostického procesu*“. Zároveň je patrné, že otec se snažil na náročnost plynoucí z péče o oba syny poukazovat na případovém setkání v září 2024, a nyní vnímá subjektivně situaci jako neúnosnou. Jak však již soud vyložil výše, subjektivní vnímání situace příbuznými dítěte s PAS+ jako neúnosné, resp. dostupných forem sociální péče jako nedostačujících, automaticky neznamená, že se žalovaný dopustil nezákonného zásahu do podstaty práva na zajištění dostupnosti vhodné sociální služby. Z provedeného dokazování v tomto světle nevyplynulo, že by péče o T. objektivně bránila péči o žalobce, tedy že by péče o oba zároveň byla *objektivně* (nikoliv pouze subjektivním vnímáním příbuznými) nemožná. Pokud došlo k výraznému posunu ve stavu žalobce k lepšímu, nelze nadále presumovat, že problémové chování žalobce ve vztahu k bratrovi či matce bude pokračovat. Soud toto vnímání ani náročnost péče nezpochybnuje, avšak bez objektivní lékařské zprávy, znaleckého posudku či jiného obdobného důkazu (které žalobce nepředložil) závěr o nemožnosti péče v rodině a nevhodnosti kombinované péče činit nelze.
167. Byť si je soud vědom těžké životní situace žalobce, pokud žalobce požadoval určitou konkrétní úroveň sociální služby, bylo pouze na něm, aby vysvětlil a především prokázal, proč je požadovaný druh, forma nebo konkrétní sociální služba (pobytová služba sociální péče komunitního charakteru) pro žalobce jediná vhodná a proč jiné (v tomto případě „kombinované“) řešení *nepostačuje*. Tuto otázku je nutno odlišit od otázky, zda by zařízení požadované žalobcem (například DOZP, DZR, chráněné bydlení) bylo pro žalobce vhodné. Žalobce v řízení před soudem prokázal (viz. zpráva MUDr. X. X.), že by dle ošetřujícího lékaře pro něj bylo vhodné DOZP (či dle názoru lékařky také chráněné bydlení). Tato skutečnost se však míjí s podstatou zkoumané otázky, tedy zda jsou DOZP či jiná obdobná služba jediným možným a zcela nezbytným typem sociální služby pro zajištění elementárně důstojného života žalobce, tedy zda představují naprosto nezbytné řešení. Jak již soud podrobně vyložil výše, esenciální jádro práva žalobce by bylo narušeno, pokud by mu nebylo dostupné řešení nezbytné (neexistovaly by pro něj vůbec žádné vhodné služby, jakékoliv vhodné služby by zcela chyběly), nikoliv pouze tím, že mu není dostupné řešení nejlepší možné (ideální). Žalobce se namísto toho zaměřil na prokazování nedostupnosti řešení ideálního, což však nepostačuje.
168. Pro úplnost soud podotýká, že z dokazování nevyplynulo, že by se žalobce marně ucházel alespoň o žalovaným předestřené řešení spočívající v kombinaci sociálních služeb a péče v rodině, které bylo dle *Zápisu* nastíněno na případovém setkání dne 5. 9. 2024. Právě naopak, otec žalobce uvedl, že o kombinaci ani neuvažoval. Za situace, kdy žalobce neprokázal, že jím požadovaná služba (DOZP, DZR, chráněné bydlení) je jediná možná, by přitom mohl zásah do esenciálního jádra práva žalobce nastat pouze v případě, pokud by

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

v řízení před soudem postavil na jisto, že se domáhal alespoň této alternativní minimální dostačující (byť nikoliv ideální) služby, avšak marně. Nic takového však z dokazování nevyplynulo. Pokud otec žalobce uvedl, že žádné konkrétní zařízení nabídnuto nedostal, je toto tvrzení nerozhodné za situace, kdy o takovou nabídku ani aktivně neusiloval, naopak kombinaci odmítal.

169. Soud proto k druhému kroku testu racionality shrnuje, že žalobce zevrubně prokazoval celkovou zatíženost systému, jeho stanovisko v této otázce podpořily také neziskové organizace (viz *Intervence třetí strany*). Zároveň prokázal, že by jím pobytová služba (minimálně DOZP, chráněné bydlení dle vyjádření ošetřující lékařky) pro něj byla vhodná. Neprokázal však, a z provedeného dokazování nevyplynulo, že by pobytová služba sociální péče komunitního charakteru požadovaná žalobcem byla jediným možným prostředkem k zajištění nejzákladnějších podmínek pro důstojný život žalobce, tedy že postup žalovaného zasahuje do esenciálního obsahu sociálního práva, jímž je právo žalobce na zajištění takových služeb, které by mu umožnily vést alespoň elementárně důstojný život. Zásah do esenciálního jádra práva žalobce dle §§ 38 ve spojení s 95 písm. g) ZoSS proto nebyl prokázán a žalovaný obstál ve druhém kroku testu racionality.
170. Následně se proto soud zabýval otázkou, zda postup žalovaného sleduje legitimní cíl (třetí krok testu racionality).
171. Jak vyplynulo z dokazování, žalovaný ve svých zákonem předepsaných strategických dokumentech (SPRSS 2022-2024, SPRSS 2025-2027) komplexně řeší problematiku dostupnosti sociálních služeb, a to pro osoby se širokou paletou potřeb. Tyto plány jsou sestaveny velmi podrobně a systematicky, jsou zde podrobně rozepsána opatření, jež jsou připravována pro jednotlivé druhy osob dle jejich potřeb, zároveň je zde plánováno jejich financování. Z dokazování nijak neplynulo, že by žalovaný vyloučil ze svého zájmu potřebné sociální služby pro osoby PAS+ ve věku 12+. Tento závěr nemůže zvrátit ani samotná skutečnost, že nedošlo k realizaci 8 lůžek zařízení pobytové služby pro děti s PAS+ a namísto tohoto projektu byla nakonec určená bytová jednotka využita pro posílení kapacit *Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc*. Soud nemá za to, že došlo k diskriminaci žalobce. Žalovaný disponuje komplexními informacemi potřebnými pro vyvážení zájmů potřebných osob, na jejichž základě postupuje. Bez dalšího nelze činit závěr, že žalovaný postupoval v rozporu s právem, pokud vyhodnotil jako potřebnější jinou skupinu osob. Je proto na žalobci, aby uvedl skutečnosti, že kterých by plynulo, že pro osoby s PAS+ žalovaný vyhradil neproporcionálně nižší kapacity nežli pro jiné skupiny potřebných osob. Pouze ze skutečnosti, že pro žalobce nebyla nyní volná kapacita jím požadované služby sociální péče, však takový závěr učinit nelze.
172. Postup žalovaného tedy sleduje legitimní cíl a žalovaný nečiní svévolné kroky, kterými by snižoval celkový standard sociálního práva.
173. Soud se následně zabýval otázkou, zda postup žalovaného představuje rozumný (nikoliv nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejмoudřejší) prostředek k plnění úkolů žalovaného (čtvrtý krok testu racionality).
174. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (viz výše) vyplývá, že je k tomuto posuzování nutno přistoupit benevolentním způsobem, neboť je nutné vycházet z toho, že demokratická legitimita soudů pro rozhodování o těchto otázkách je nižší než u orgánů moci zákonodárné či výkonné (respektive zde orgánů územní samosprávy), kterým je pozitivní realizace sociálních práv svěřena. Jelikož potřeba sociálních služeb se v čase proměňuje a žalovaný má

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

pouze omezené zdroje, má výše uvedená povinnost dlouhodobý charakter. Žalovaný tedy primárně zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, přičemž musí brát v potaz zjištěné potřeby osob v nepříznivé sociální situaci na svém území, stejně jako dostupné finanční a jiné zdroje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2016, čj. 4 Ads 85/2015-57, body 51 a 52).

175. Právě při tomto posuzování přichází na řadu výše předestřená kritéria, tedy co vše může žalovaný s ohledem na přijatý střednědobý plán rozvoje sociálních služeb pro rozhodné období pro zajištění sociálních služeb učinit, konkrétní skutkové okolnosti, aktuální situace v oblasti sociálních služeb na úrovni jednotlivých obcí, nutnost zabezpečení různých skupin potřebných občanů a požadavek transparentního a nediskriminačního rozdělování finančních prostředků (viz výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2019, č. j. 3 Ads 151/206 – 117, body 34 a 35).
176. Soud opětovně podotýká, že žalobcem citovaný nálezk Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17, je nutno číst v jeho celku. Nelze opomenout, že sociální práva (včetně § 38 ZoSS) vyvolávají tzv. progresivní (postupné) závazky (jakožto závazky pozitivní), tj. závazky podniknout v rámci svých možností kroky k uskutečnění sociálních práv, byť toho bude dosaženo až v budoucnu. Toto právo je tedy limitováno aktuálními materiálními podmínkami, jimiž je žalovaný při naplňování tohoto práva omezován. V tomto světle je nutno číst také žalovaným citované mezinárodněprávní závazky. Za situace, kdy postupem žalovaného není narušeno esenciální jádro (podstata) práva žalobce (jako je tomu v nyní projednávané věci), k zásahu do práv žalobce nemohlo dojít pouze v důsledku skutečnosti, že pro něj nebyla ve vymezeném časovém horizontu dostupná ideální (nejlepší možná) sociální služba. K zásahu do práv žalobce by došlo, pokud by žalovaný záměrně svou povinnost vytvoření dané sociální služby ignoroval a tyto osoby by nepřiměřeně (disproporčně) upozadil, že by děti ve věku 12+ s PAS+ z této sociální péče disproporčně vyčleňoval (například z důvodu náročnosti péče o ně) a jejich potřeby tímto ignoroval. Pokud žalovaný pro tyto osoby činí kroky, které jsou rovnocenné s těmi, jež činí pro jiné skupiny osob vyžadujících sociální péči, jeho postup neporušuje minimální zákonem požadovaný standard.
177. Bylo přitom na žalobci, aby v žalobě uvedl taková skutková tvrzení a navrhl takové důkazy, z nichž by s ohledem na výše předestřená kritéria soudního přezkumu plynulo, že žalovaný své povinnosti neplní, tedy buďto osoby s PAS+ ve střednědobém plánu opomněl, či na zabezpečení sociální péče vyčlenil disproporčně nedostatečné prostředky oproti jiným skupinám potřebných osob, v důsledku čehož právě pro osoby (děti) s PAS+ nejsou dostupné pobytové služby sociální péče. To však žalobce neučinil a z provedeného dokazování nic takového nevyplynulo. Žalobce se (jak již soud vyložil výše) namísto toho zaměřil na nedostupnost ideální služby pro jeho konkrétní případ. Z dokazování sice vyplynulo, že žalobcem požadované sociální služby jsou plně vytížené a je nutno čekat v pořadnících (do pořadníku byl ostatně zařazen také žalobce v zařízení Horní Poustevna), tato skutečnost však sama o sobě neplnění progresivního závazku ze strany žalovaného neprokazuje.
178. Lze proto shrnout, že se žalovaný komplexně věnuje různým skupinám potřebných osob vyžadujících sociální služby, včetně dětí s PAS+. Nebylo totiž zjištěno, že by ve svém komplexním plánu SPRSS (ani pro období 2022 – 2024, ani pro období 2025 – 2027) děti ve věku 12+ s PAS+ (mezi něž patří také žalobce) ze sociální péče vylučoval či nepřiměřeně upozadoval. Soud pro úplnost podotýká, že pochybení žalovaného nelze dovozovat ani ze

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

soft-law doporučení MPSV uvedených v *Aktualizovaných metodických doporučení pro oblast plánování sociálních služeb*, neboť z tohoto dokumentu plyne právě důraz na nutnost komplexního zhodnocení situace žalovaným. Stejně tak soud nepovažuje samu o sobě za chybnou žalovaným uváděnou preferenci péče v domácím prostředí a v rodině. Soud má za to, že postup žalovaného představuje rozumný prostředek k plnění jeho úkolů, žalovaný tedy postupuje racionálně.

179. Z výše uvedeného plyne, že postup žalovaného obstál v testu racionality.
180. Na závěr soud podotýká, že žalobcem uváděný rozsudek ESLP ze dne 26. 2. 2024 ve věci V.I. proti Moldavsku, stížnost č. 38963/18, není na nyní projednávanou věc s ohledem na odlišný skutkový stav přílehlavý. ESLP vydal daný rozsudek za situace, kdy bylo osiřelé dítě umístěno z důvodu nedostatku jiné kapacity do psychiatrické nemocnice. V nyní projednávané věci se však pro žalobce nabízí také jiné řešení, a to využití kombinované péče rodičů a služeb sociální péče. Obdobně je pak zcela nepřiléhavý rozsudek ESLP ze dne 21. 1. 2020, ve věci Strazimiri proti Albánii, stížnost č. 34602/16, neboť v nyní projednávané věci nic nesvědčí tomu, že by byl žalobce v situaci terapeutického opuštění, tedy že by se mu nedostávalo odpovídající léčby.
181. Soud proto uzavřel, že nebyla naplněna ani 2. podmínka přezkumu zásahové žaloby. Posuzováním dalších podmínek se soud již nezabýval, neboť musí být splněny kumulativně, respektive jejich zkoumání přichází do úvahy až poté, jsou-li naplněny všechny předchozí podmínky (viz KÜHN, Zdeněk a Tomáš KOCOUREK. § 87 Rozsudek. In: KÜHN, Zdeněk, Tomáš KOCOUREK aj. *Soudní řád správní: Komentář [Systém ASPI]*. Wolters Kluwer [cit. 2025-1-24]. ASPI_ID KO150_2002CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.).

Závěr a náklady řízení

182. S ohledem na výše uvedené soud žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
183. Výrok o nákladech řízení je dán ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl ve věci procesně úspěšný, a proto mu nenáleží náhrada nákladů řízení; žalovanému správnímu orgánu, který měl úspěch, však důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly, a to přesto, že byl v řízení zastoupen advokátem. Jak plyne z nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2012, sp. zn. II. ÚS 2396/09: „v otázkách náhrady nákladů řízení je nutné vůči státu, resp. subjektům veřejného práva, postupovat v rámci řízení vedených před soudy dle občanského soudního řádu, ale i v řízeních před správními soudy (v nich obzvlášť kvůli výslovnému znění § 60 odst. 4 SŘS) nanejvýš obezřetně. [...] U statutárních měst a jejich městských částí lze presumovat existenci dostatečného materiálního a personálního vybavení a zabezpečení k tomu, aby byly schopny kvalifikovaně hájit svá rozhodnutí, práva a zájmy, aniž by musely využívat právní pomoci advokátů. Nebude-li jimi v příslušném řízení prokázán opak, nejsou náklady na zastoupení advokátem nákladem účelně vynaloženým.“ Spor mezi žalobcem a žalovaným se týkal výkonu veřejnoprávních povinností žalovaného. Jak ostatně plyne z výše citované judikatury, spory ve věci zajištění dostatečné kapacity sociální péče nejsou zcela neobvyklé, nejednalo se přitom ani o spor zvláště složitý.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 22. dubna 2026

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. N.